

Πρόγραμμα
Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες

Οδηγός Σχεδιασμού και Εφαρμογής

Σεπτέμβριος 2017

Προκαταρκτική έκδοση 2.0

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου - Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας

Πρόγραμμα «Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες» Οδηγός Σχεδιασμού και Εφαρμογής για το Πρόγραμμα

© ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ, 2015

ISBN: 978-9963-0-9183-6

Η έκδοση αυτή αναπτύχθηκε για να υποστηρίξει το Πρόγραμμα *Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες* για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα, όπως αυτό σχεδιάστηκε και εξελίχθηκε από το 2008 από τον Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου.

Η έκδοση αυτή ακολούθησε σε μεγάλο βαθμό τη δομή και το περιεχόμενο του Οδηγού για Διευθυντές και Συντονιστές για τις Τ.Π.Ε., του National Centre for Technology in Education με τίτλο *Planning and Implementing e-Learning in your school* (Ireland, 2009), με γραπτή άδεια του εκδότη. Το περιεχόμενο εμπλουτίστηκε και προσαρμόστηκε βάσει των αναγκών του Προγράμματος στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα.

Συγγραφή υλικού: Νικόλας Κανάρης
Αναστασία Οικονόμου
Χρίστος Ρουσιάς

Εποπτεία υλικού: Αναστασία Οικονόμου

Επιμέλεια υλικού: Νικόλας Κανάρης

Γλωσσική επιμέλεια: Μαρία Παπαλεοντίου

Γενικός συντονισμός: Αναστασία Οικονόμου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ	1
ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ.....	3
ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.....	7
ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	8
<i>Τ.Π.Ε. και Εκπαίδευση</i>	<i>8</i>
<i>Τι είναι το Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.....</i>	<i>9</i>
<i>Γιατί να αναπτυχθεί ένα Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.....</i>	<i>10</i>
<i>Σχολική ηγεσία στο πλαίσιο του σχεδιασμού για τις Τ.Π.Ε.....</i>	<i>11</i>
<i>Εκπαιδευτικοί πυρήνες για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα</i>	<i>11</i>
<i>Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα</i>	<i>12</i>
<i>Παρακολούθηση του Προγράμματος.....</i>	<i>13</i>
ΜΕΡΟΣ Β΄ : ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ	15
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ	17
<i>Κυκλική διαδικασία Σχεδίου δράσης.....</i>	<i>17</i>
<i>Κύρια βήματα.....</i>	<i>17</i>
<i>Καταγραφή Σχεδίου δράσης</i>	<i>18</i>
ΒΗΜΑ 1: Καθορισμός Συντονιστικής ομάδας και οράματος σχολείου για τις Τ.Π.Ε.....	19
<i>Καθορισμός Συντονιστικής ομάδας για τις Τ.Π.Ε.</i>	<i>19</i>
<i>Το όραμα του σχολείου για τις Τ.Π.Ε.</i>	<i>19</i>
<i>Έλεγχος προόδου.....</i>	<i>21</i>
ΒΗΜΑ 2: Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης και ιεράρχηση προτεραιοτήτων	22
<i>Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.</i>	<i>22</i>
<i>Εργαλείο αυτοαξιολόγησης SELFIE.....</i>	<i>27</i>
<i>Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.....</i>	<i>28</i>
<i>Καθορισμός προτεραιοτήτων</i>	<i>30</i>
<i>Χρόνος υλοποίησης.....</i>	<i>30</i>
<i>Έλεγχος προόδου.....</i>	<i>30</i>
ΒΗΜΑ 3: Περιγραφή και ανάλυση δράσεων	31
<i>Γενική περιγραφή δράσεων</i>	<i>31</i>
<i>Αναλυτική περιγραφή στόχων και δραστηριοτήτων</i>	<i>33</i>

<i>Παραδείγματα ολοκληρωμένων δράσεων</i>	33
<i>Έλεγχος προόδου</i>	35
ΒΗΜΑ 4: Υλοποίηση και παρακολούθηση του Σχεδίου δράσης	36
<i>Διευθυντής του σχολείου</i>	36
<i>Εκπαιδευτικοί πυρήνες</i>	36
<i>Συντονιστική ομάδα</i>	38
<i>Προσωπικό του σχολείου</i>	38
<i>Έλεγχος προόδου</i>	39
ΒΗΜΑ 5: Αξιολόγηση Σχεδίου δράσης	40
<i>Αξιολόγηση δράσεων</i>	40
<i>Αξιολόγηση Σχεδίου δράσης για τις Τ.Π.Ε.</i>	40
<i>Ανατροφοδότηση</i>	42
<i>Έλεγχος προόδου</i>	43
ΜΕΡΟΣ Γ΄ : ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	44
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	46
<i>Κριτήρια συμμετοχής</i>	46
<i>Πληροφορίες για την επιτυχή καταχώρηση των ηλεκτρονικών δηλώσεων</i>	46
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	48
<i>Πιστοποίηση Καινοτόμου σχολείου</i>	48
<i>Πιστοποίηση Εκπαιδευτικού πυρήνα</i>	49
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	51
Γλωσσάρι όρων	53

ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Ο Οδηγός είναι χωρισμένος σε τρία (3) κύρια μέρη: «Μέρος Α΄: Εισαγωγή», «Μέρος Β΄: Σχέδιο δράσης», «Μέρος Γ΄: Διαδικασίες».

Στο **Μέρος Α΄**, γίνεται μια εισαγωγή στο Πρόγραμμα, παραθέτοντας τόσο συνοπτικά όσο και αναλυτικά το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο έχει στηριχτεί ο σχεδιασμός του Προγράμματος.

Στο **Μέρος Β΄**, παρουσιάζεται αναλυτικά η διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης του *Σχεδίου δράσης*, μέσα από μια συνεχή πορεία με διακριτά βήματα, τα οποία περιλαμβάνουν:

1. αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης
2. ανάπτυξη του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε.
3. υλοποίηση και παρακολούθηση του *Σχεδίου δράσης*
4. αξιολόγηση του *Σχεδίου δράσης*.

Στο τέλος κάθε Ενότητας του Μέρους Β΄ υπάρχει μια λίστα ελέγχου, η οποία στοχεύει στον καλύτερο έλεγχο της προόδου του *Σχεδίου δράσης*. Μέσα από την πορεία σχεδιασμού και υλοποίησης γίνεται αναφορά σε εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους εκπαιδευτικούς. Τα βοηθητικά αυτά εργαλεία περιλαμβάνουν:

- έντυπο «Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.»
- έντυπο «Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.»
- έντυπο «Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.»
- έντυπο «Αξιολόγηση δράσης».

Τα πιο πάνω εργαλεία είναι διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του Προγράμματος: www.ksep.e-epimorfosi.ac.cy. Επίσης, παρατίθενται στο τέλος του Οδηγού στο «Παράρτημα» (το έντυπο «Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.» διατίθεται μόνο σε ηλεκτρονική μορφή).

Στο **Μέρος Γ΄**, δίνονται πληροφορίες για τις διαδικασίες και τα κριτήρια δήλωσης συμμετοχής. Τέλος, γίνεται αναφορά στις υποχρεώσεις της σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών που θα συμμετέχουν ως *Εκπαιδευτικοί πυρήνες*.

Επιπρόσθετα, τα σχολεία μπορούν να πάρουν περισσότερες πληροφορίες και να λάβουν υποστήριξη στην προσπάθεια υλοποίησης του Προγράμματος μέσα από:

- την ιστοσελίδα του Προγράμματος: www.ksep.e-epimorfosi.ac.cy
- τη διαδικτυακή πύλη: www.e-epimorfosi.ac.cy
- τα προγράμματα επιμόρφωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου: www.pi.ac.cy

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) στο εκπαιδευτικό σύστημα και η *άριστη, δόκιμη και συνετή* χρήση τους¹ είναι ένα θέμα σημαντικό για το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συνεισφέρει στην προσπάθεια αυτή μέσα από διάφορα προγράμματα επιμόρφωσης, υλοποιώντας παρεμβατικά προγράμματα στα σχολεία και παρέχοντας υποστήριξη μέσα από υποστηρικτικό υλικό και διαδικτυακά μαθησιακά περιβάλλοντα. Το Πρόγραμμα **Καινοτόμα Σχολεία και Εκπαιδευτικοί Πυρήνες** αποτελεί συνέχεια της προσπάθειας αυτής, δίνοντας έμφαση στην εμπλοκή της Διεύθυνσης του σχολείου και ομάδας εκπαιδευτικών, με γνώμονα τη δημιουργία κουλτούρας στη σχολική μονάδα για την εισαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων διδασκαλίας και μάθησης με τις Τ.Π.Ε.

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση των εκπαιδευτικών για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, στην υποστήριξη και αναγνώριση των προσπαθειών της σχολικής μονάδας για αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και στην προώθηση και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Μέσα από τα εργαλεία του Προγράμματος για αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας ως καινοτόμου οργανισμού στην αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση, αναμένεται ότι θα ενισχυθεί η αυτοβελτίωση της σχολικής μονάδας ευρύτερα.

Το Πρόγραμμα σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε πιλοτικά το 2008, στο πλαίσιο του Προγράμματος *Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών σε θέματα Πληροφορικής*. Βασικές αρχές του Προγράμματος περιλαμβάνουν την επιμόρφωση εντός της σχολικής μονάδας (school-based training), την επιμόρφωση μεταξύ ομότιμων (peer learning) και την ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση σχεδίου δράσης από τη σχολική μονάδα (action plan).

Στο πλαίσιο του Προγράμματος αυτού, αριθμός επιλεγμένων εκπαιδευτικών ορίζεται από τη Διεύθυνση της σχολικής μονάδας ως **Εκπαιδευτικοί πυρήνες**. Ο ρόλος των *Εκπαιδευτικών πυρήνων* είναι να λειτουργήσουν ως υποστηρικτές και πολλαπλασιαστές της προσπάθειας της σχολικής μονάδας για την αξιοποίηση και ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία. Στο επίκεντρο της προσπάθειας αυτής είναι η δημιουργία κοινοτήτων εκπαιδευτικών για ανάπτυξη κουλτούρας ανταλλαγής και διάχυσης καλών πρακτικών. Για τον σκοπό αυτόν, κατά τη διάρκεια του Προγράμματος, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* τυγχάνουν συνεχούς επιμόρφωσης μέσα από προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης από Λειτουργούς του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και συνεργάτες του.

Σε κάθε σχολική μονάδα αναπτύσσεται **Σχέδιο δράσης** για την αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς υλοποιούνται δράσεις για την επιτυχή εφαρμογή του *Σχεδίου δράσης*. Θεωρείται σημαντική η ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευτικών του σχολείου αλλά και της Διεύθυνσης του σχολείου για την ανάπτυξη και επιτυχή εφαρμογή του *Σχεδίου δράσης*.

Τα σχολεία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα θα πιστοποιούνται ως *Καινοτόμα σχολεία για την ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας* για τη σχολική χρονιά, βάσει κριτηρίων επιτυχίας. Επιπρόσθετα, θα πιστοποιούνται οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* για την προσφορά τους στο Πρόγραμμα ως *Εκπαιδευτικοί πυρήνες για την ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη σχολική μονάδα*.

¹ Πρόταση της Επιτροπής για την Αναδόμηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων, Δεκέμβριος 2008.

Τ.Π.Ε. και Εκπαίδευση

Σε ένα σύγχρονο σχολείο οι μαθητές αναμένεται να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, που προάγουν την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Για να καταστεί αυτό εφικτό, ο μαθητής χρειάζεται να βρίσκεται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με την ενεργό του συμμετοχή στις δραστηριότητες μάθησης και με εξατομίκευση της διδασκαλίας. Προς αυτή την κατεύθυνση ο ρόλος των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) είναι καθοριστικός. Οι Τ.Π.Ε. μπορούν να δώσουν στον εκπαιδευτικό τα απαραίτητα εφόδια, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σύγχρονου σχολείου.

Ο όρος «Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας» (Τ.Π.Ε.) χρησιμοποιείται, για να περιγράψει όλες τις ψηφιακές τεχνολογίες που βοηθούν στην άντληση πληροφοριών και την επικοινωνία. Ο όρος καλύπτει ένα ευρύ φάσμα, από υπολογιστές και εφαρμογές μέχρι διαδραστικούς πίνακες, κοινωνικά δίκτυα, καθώς επίσης και πηγές ψηφιακού περιεχομένου. Ο όρος συμπεριλαμβάνει, ακόμη, όλες τις μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες.

Οι Τ.Π.Ε. μπορούν να ενταχθούν στην Εκπαίδευση, τόσο ως αντικείμενο μάθησης όσο και ως ένα αποτελεσματικό παιδαγωγικό και διδακτικό μέσο, σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος, για την ενίσχυση και τη διευκόλυνση της μαθησιακής διαδικασίας. Παράλληλα, η χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. μπορεί να προωθήσει και να στηρίξει την ανάπτυξη κομβικών δεξιοτήτων των μαθητών για τον 21^ο αιώνα (π.χ. κριτική σκέψη, ψηφιακές δεξιότητες, αυτοαξιολόγηση). Για παράδειγμα, η χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. μπορεί να βοηθήσει την ουσιαστική και από κοινού δημιουργική συμμετοχή εκπαιδευτικών και μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, την επίλυση προβλημάτων μάθησης και τη σύνδεσή τους με τον πραγματικό κόσμο.

Η δημιουργία κουλτούρας σε μια σχολική κοινότητα για τις Τ.Π.Ε. και τις καινοτόμες προσεγγίσεις μάθησης είναι σημαντικός παράγοντας για την ουσιαστική και αποτελεσματική αξιοποίησή τους. Τα χαρακτηριστικά μιας σχολικής κοινότητας, στην οποία οι Τ.Π.Ε. αποτελούν ενεργό χαρακτηριστικό, συμπεριλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- οι παιδαγωγικές ανάγκες του μαθητή παραμένουν στο επίκεντρο σε όλες τις εξελίξεις γύρω από την ηλεκτρονική μάθηση.
- η τεχνολογία χρησιμοποιείται από όλους τους εκπαιδευτικούς με αυτοπεποίθηση.
- ένα μεγάλο εύρος εξοπλισμού Τ.Π.Ε. είναι διαθέσιμο προς χρήση στη μεγάλη πλειοψηφία των χώρων του σχολείου.
- υπάρχει πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- προωθείται η συνεργατική μάθηση.
- η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. προωθείται με βάση συγκεκριμένο πλάνο.
- υπάρχει μια ευρεία εκπαιδευτική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη σε όλη τη σχολική μονάδα.
- όπου είναι εφικτό, η αυτοκαθοδηγούμενη και εξατομικευμένη μάθηση υποστηρίζεται και ενισχύεται.
- υπάρχει προθυμία χρήσης και παιδαγωγικής αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη.

- οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες και να προσαρμόσουν τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών στην καθημερινή τους ζωή με ασφαλή και ηθικό τρόπο.

Τι είναι το Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.

Ουσιαστικό στοιχείο του Προγράμματος *Καινοτόμα Σχολεία και Εκπαιδευτικοί Πυρήνες* αποτελεί το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. Το *Σχέδιο δράσης* περιγράφει μια σειρά από δράσεις που θα υλοποιήσει το σχολείο με στόχο την προώθηση και βελτίωση της ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στο σύνολο της σχολικής μονάδας. Κατά τη διάρκεια ανάπτυξης του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε., το σχολείο προσδιορίζει το όραμά του, καθορίζει τις προτεραιότητές του ανάλογα με την υφιστάμενη κατάσταση της σχολικής μονάδας και καταγράφει αναλυτικά συγκεκριμένους στόχους και δραστηριότητες, υπό το πρίσμα 5 τομέων (βλ. Διάγραμμα 1):

1. Διοίκηση και ηγεσία,
2. Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών,
3. Διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης,
4. Κουλτούρα σχολείου,
5. Υποδομές και εξοπλισμός.

Οι πέντε αυτοί τομείς αναλύονται περαιτέρω στο *Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.* που αναπτύχθηκε για το Πρόγραμμα (βλ. Ενότητα «ΒΗΜΑ 1: Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης και ιεράρχηση προτεραιοτήτων»).

Διάγραμμα 1: Τομείς στους οποίους αναφέρεται το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε.

Το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. είναι απαραίτητο να ανταποκρίνεται στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό της κάθε σχολικής μονάδας, στη βάση των γενικών και υπό έμφαση στόχων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Κατ' επέκταση, το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. πρέπει να αντικατοπτρίζει τη γενική φιλοσοφία του σχολείου και να συμβαδίζει με τους στόχους των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Παράλληλα, κατά την προετοιμασία του *Σχεδίου δράσης*, χρειάζεται να λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο του διαθέσιμου εξοπλισμού για τις Τ.Π.Ε., το επίπεδο

επαγγελματικής κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε θέματα Τ.Π.Ε., καθώς επίσης το επίπεδο αξιοποίησης και ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη. Η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. προϋποθέτει, όπως και στην περίπτωση του συνολικού σχεδιασμού της σχολικής μονάδας, τη συμβολή όλων των εμπλεκόμενων μερών, όπως του προσωπικού του σχολείου, των μαθητών, των γονέων αλλά και της τοπικής κοινότητας.

Μερικά από τα βασικά χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. είναι τα ακόλουθα:

- αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του ευρύτερου σχεδιασμού της σχολικής μονάδας.
- περιλαμβάνει την ενεργό εμπλοκή και καθοδήγηση από τον Διευθυντή του σχολείου και τον *Εκπαιδευτικό πυρήνα*.
- προϋποθέτει τη διαβούλευση (ή συνέργεια) με όλο το προσωπικό του σχολείου.
- εστιάζει στους τρόπους με τους οποίους οι Τ.Π.Ε. μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος και την αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση.
- προσδιορίζει τους πόρους και τις δεξιότητες που απαιτούνται, ώστε να υποστηριχθεί η αποτελεσματική ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε.
- περιγράφει έναν μηχανισμό αξιολόγησης, ώστε να διασφαλίζεται η συστηματική επανεξέτασή του.

Το Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε. περιλαμβάνει πέντε (5) κύρια βήματα:

- Βήμα 1: Καθορισμός του οράματος της σχολικής μονάδας για τις Τ.Π.Ε.
- Βήμα 2: Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και καθορισμός προτεραιοτήτων σε θέματα Τ.Π.Ε.
- Βήμα 3: Αναλυτική καταγραφή δράσεων
- Βήμα 4: Υλοποίηση και παρακολούθηση του Σχεδίου δράσης
- Βήμα 5: Αυτοαξιολόγηση Σχεδίου δράσης για τις Τ.Π.Ε.

Τα βήματα και η πορεία υλοποίησης του Σχεδίου δράσης περιγράφονται αναλυτικά στην Ενότητα «ΜΕΡΟΣ Β΄: ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ».

Γιατί να αναπτυχθεί ένα Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.

Η ανάπτυξη ενός *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. παρέχει πολλά οφέλη στην προσπάθεια της σχολικής μονάδας να αξιοποιήσει αποτελεσματικά και να ενσωματώσει τις Τ.Π.Ε. στη διαδικασία μάθησης και διδασκαλίας. Συγκεκριμένα, η ανάπτυξη ενός *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. θα:

- δώσει την ευκαιρία στη σχολική κοινότητα να αναπτύξει ένα κοινό όραμα για τις Τ.Π.Ε. εντός της σχολικής μονάδας.
- προσθέσει μια σημαντική διάσταση στο ευρύτερο σχέδιο δράσης της σχολικής μονάδας.
- τεκμηριώσει πώς οι Τ.Π.Ε. θα υποστηρίξουν τις διαδικασίες διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης της σχολικής μονάδας.
- παρέχει μια εστιασμένη στρατηγική εφαρμογής των Τ.Π.Ε. στο σχολείο, έτσι ώστε να συνδράμει στη διασύνδεση του οράματος του σχολείου με τις αρχές μάθησης στον 21^ο αιώνα.
- βοηθήσει το σχολείο να εξεύρει νέους πόρους ή/και να αξιοποιήσει, στοχευμένα, ορισμένους (κονδύλια, δωρεές, κ.ά.).

Σχολική ηγεσία στο πλαίσιο του σχεδιασμού για τις Τ.Π.Ε.

Η σχολική ηγεσία κρίνεται ως απολύτως απαραίτητη στην προσπάθεια ενσωμάτωσης και αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η συμβολή και στάση τόσο του Διευθυντή του σχολείου όσο και της υπόλοιπης διευθυντικής ομάδας αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχία του Προγράμματος.

Η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μάθηση και τη διδασκαλία απαιτεί όπως η συνολική προσοχή του σχολείου να εστιάζει ξεκάθαρα στη μάθηση, στη διδασκαλία και στη βελτίωση της ίδιας της σχολικής μονάδας ως οργανισμού. Αυτή η διεργασία αφορά όλο το εύρος της σχολικής μονάδας και χρειάζεται να λαμβάνει υπόψη:

- την εκπαιδευτική φιλοσοφία του σχολείου σε σχέση με τις Τ.Π.Ε. (ιδεολογική παράμετρος)
- τη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης (παιδαγωγική παράμετρος)
- το προσωπικό, τις υποδομές και τον εξοπλισμό του σχολείου (φυσική παράμετρος)
- τους διαθέσιμους πόρους / χρηματοδότηση και διαθέσιμο χρόνο (θέματα πρακτικής φύσης).

Η αποτελεσματική αξιοποίηση και ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. σε όλο το εύρος του σχολικού οικοσυστήματος, είναι πιο πιθανό να επιτευχθεί σε ένα υποστηρικτικό σχολικό περιβάλλον, όπου ο Διευθυντής του σχολείου διαδραματίζει βασικό ρόλο στο να διευκολύνει και να ενθαρρύνει τη διαδικασία του σχεδιασμού για τις Τ.Π.Ε. Ο Διευθυντής δεν χρειάζεται να είναι ο ίδιος ειδικός στις Τ.Π.Ε. Χρειάζεται όμως να συμβάλλει δημιουργικά στην καλλιέργεια συλλογικής κουλτούρας και οράματος για τις Τ.Π.Ε. Όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Υπουργικής Ομάδας Στρατηγικής της Ιρλανδίας: «Ισχυρή ηγεσία και όραμα είναι καθοριστικοί παράγοντες για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στα σχολεία. Κάθε σχολείο, υπό την ηγεσία του Διευθυντή και υποστηριζόμενο από τον συντονιστή εκπαιδευτικό για τις Τ.Π.Ε., πρέπει να προσπαθεί προς έναν αποτελεσματικό συντονισμό για τις Τ.Π.Ε. σε όλο το εύρος του σχολείου και αυτό θα πρέπει να αποκρυσταλλώνεται σε συγκεκριμένες μαθησιακές εμπειρίες για τους ίδιους τους μαθητές»².

Τον ρόλο του Διευθυντή καλείται να στηρίξει και να ενισχύσει η υπόλοιπη διευθυντική ομάδα του σχολείου, εμπλέκοντας όσο το δυνατόν όλη τη σχολική κοινότητα. Επιπρόσθετα, η αξιοποίηση εκπαιδευτικών με γνώσεις και εμπειρία στη χρήση των Τ.Π.Ε. καλείται να ενισχύσει την όλη προσπάθεια.

Εκπαιδευτικοί πυρήνες για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα

Ο ρόλος των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι ιδιαίτερα σημαντικός και καταλυτικός, καθώς, στην ουσία, είναι αυτοί που καλούνται να την οργανώσουν και να την υποστηρίξουν. Ο εκπαιδευτικός είναι εκείνος που, συνδυάζοντας την παιδαγωγική γνώση και τη γνώση περιεχομένου, καλείται να εκμεταλλευτεί επωφελώς τις Τ.Π.Ε. και να προβεί στους κατάλληλους διδακτικούς μετασχηματισμούς,

² Επενδύοντας αποτελεσματικά στις Τ.Π.Ε. στα σχολεία, 2008-2013, Έκθεση της Υπουργικής Ομάδας Στρατηγικής της Ιρλανδίας.

προκειμένου να δημιουργήσει κίνητρα που διευκολύνουν τη μαθησιακή διαδικασία, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών.

Παράλληλα, η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, αποτελεί βασική προτεραιότητα για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της Εκπαίδευσης και απαραίτητη προϋπόθεση για την προώθηση αλλαγής στη διδακτική διαδικασία. Διάφορες έρευνες δείχνουν ότι τα προγράμματα υποστήριξης μεταξύ συναδέλφων (peer to peer) είναι περισσότερο αποτελεσματικά από την επαγγελματική ανάπτυξη εκτός της σχολικής πράξης. Η μάθηση από ομότιμους, είναι μια μορφή επιμόρφωσης, όπου εκπαιδευτικοί με μεγαλύτερη εμπειρία δίνουν βοήθεια σε άλλους εκπαιδευτικούς με στόχο τη βελτίωση δεξιοτήτων και διαδικασιών. Κύριο χαρακτηριστικό της είναι η συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσεων, πρακτικών και υλικού, μεταξύ εκπαιδευτικών που αντιμετωπίζουν τις ίδιες προκλήσεις, μέσα από συζητήσεις, συνεδριάσεις ή παρατηρήσεις. Βασική προϋπόθεση για την επιτυχία της είναι η καλλιέργεια αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευτικών, ώστε να ελαχιστοποιείται η αίσθηση ότι το ένα πρόσωπο επιβάλλεται στο άλλο, και ο κάθε εκπαιδευτικός να μπορεί να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις, τις εμπειρίες και τις εισηγήσεις του.

Υπό αυτή την οπτική γωνία, σχεδιάστηκε το έργο των *Εκπαιδευτικών πυρήνων*. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών που θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα ως *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* τοποθετείται σε δύο επίπεδα: επίπεδο *Σχεδίου δράσης* και επίπεδο επιμόρφωσης.

Από τη μια, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* καλούνται να συμβάλουν ουσιαστικά σε όλα τα βήματα καταρτισμού και υλοποίησης του *Σχεδίου δράσης*, όπως αυτά καθορίζονται αναλυτικά στις επόμενες ενότητες. Για παράδειγμα, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* είναι υπεύθυνοι:

- για τη διαμόρφωση του οράματος του σχολείου,
- για την καταγραφή του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε.,
- για τον καθορισμό κριτηρίων επιτυχίας και διαδικασιών παρακολούθησης,
- και, βεβαίως, για τον συντονισμό και υποστήριξη των προσπαθειών υλοποίησης των δράσεων.

Στην προσπάθεια αυτή, έχουν τη στήριξη και τη συμβολή της διευθυντικής ομάδας του σχολείου και εκπροσώπων των μελών του προσωπικού του σχολείου μέσα από τη *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. Επιπρόσθετα, έχουν την υποστήριξη Λειτουργών του Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Παράλληλα, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* καλούνται να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές εντός της σχολικής τους μονάδας για την προώθηση της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης των άλλων εκπαιδευτικών, μέσα από επιμορφωτικές δράσεις στα σχολεία τους. Για τον σκοπό αυτόν, είναι σημαντική η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων για την καλλιέργεια κουλτούρας για την αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και μάθηση εντός της σχολικής μονάδας.

Για να μπορέσουν να υλοποιήσουν τα πιο πάνω με επιτυχία, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* θα έχουν την ευκαιρία να εμπλέκονται σε δράσεις συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης και στήριξης σε θέματα αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, που θα προσφέρονται μέσα από το Πρόγραμμα.

Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα

Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. προς όφελος της σχολικής μονάδας και των στόχων της απαιτεί τη συμβολή όλων των εμπλεκόμενων ομάδων, ούτως ώστε ο σχεδιασμός, η υλοποίηση δράσεων και

το αποτέλεσμα να προέρχεται από την προσπάθεια όλων και να είναι κτήμα όλων. Παράλληλα, είναι σημαντικό να υπάρχει μια συνεχής διαδικασία ανάπτυξης της σχολικής μονάδας μέσα από τη δυναμική της κοινότητας της σχολικής μονάδας ως μιας κοινότητας μάθησης. Η ατομική εξέλιξη καλείται να συμβάλει στη συλλογική εξέλιξη της σχολικής κοινότητας μέσα από διαδικασίες μάθησης που περιλαμβάνουν διάγνωση, σχεδιασμό, διερεύνηση νέας γνώσης και δεξιοτήτων, εφαρμογή, αξιολόγηση, επανασχεδιασμό. Η δημιουργία κουλτούρας στη σχολική μονάδα θα μπορεί να δώσει τα απαραίτητα εφόδια σε όλους τους εμπλεκόμενους για την ουσιαστική συμβολή τους στην εισαγωγή της καινοτομίας που η σχολική μονάδα θέλει να εισαγάγει.

Η δημιουργία *Συντονιστικής ομάδας* για τις Τ.Π.Ε. προσδοκεί να λειτουργήσει ως το εργαλείο που θα ενισχύσει τη σχολική μονάδα ως συλλογικό όργανο και θα εμπλέξει όλους στην εισαγωγή της καινοτομίας που αφορά στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση.

Παρακολούθηση του Προγράμματος

Οι συμμετέχοντες στο Πρόγραμμα, τόσο οι υποστηρικτές (από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο) όσο και αυτοί που το εφαρμόζουν (από τις σχολικές μονάδες), θα εμπλακούν στην παρακολούθηση του Προγράμματος, με στόχο τη συνεχή ανατροφοδότηση για τη βελτίωσή του. Η παρακολούθηση θα περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων μέσα από αναστοχαστικά ημερολόγια, παρατηρήσεις, ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις και ομάδες συζήτησης. Την παρακολούθηση του Προγράμματος αναλαμβάνει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Κυκλική διαδικασία Σχεδίου δράσης

Το Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε. στοχεύει σε μια συνεχή προσπάθεια για την ανάπτυξη και διατήρηση ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που να είναι πρόσφορο για την κατάλληλη αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με γνώμονα τον πιο πάνω στόχο, το Σχέδιο δράσης παίρνει τη μορφή μιας ανοικτής κυκλικής διαδικασίας, στο επίκεντρο της οποίας βρίσκεται το όραμα της σχολικής μονάδας για τις Τ.Π.Ε. (βλ. Διάγραμμα 2). Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του Σχεδίου δράσης, μέσα από την παρακολούθηση και αξιολόγηση του, μπορεί να υπάρξει αναπροσαρμογή ή/και διαφοροποίηση του αρχικού σχεδιασμού, ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχής ολοκλήρωσή του.

Διάγραμμα 2: Κυκλική διαδικασία Σχεδίου δράσης

Κύρια βήματα

Το Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε. περιλαμβάνει πέντε (5) κύρια βήματα:

- Βήμα 1: Καθορισμός του οράματος που έχει η σχολική μονάδα όσον αφορά την αξιοποίηση και ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, από τη Συντονιστική ομάδα του Προγράμματος.
- Βήμα 2: Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και καθορισμός προτεραιοτήτων σε επίπεδο υλικοτεχνικού εξοπλισμού, επαγγελματικής κατάρτισης, κουλτούρας σχολείου, διοίκησης και ηγεσίας, καθώς και ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης.
- Βήμα 3: Συνοπτική καταγραφή των προτεραιοτήτων, των στόχων και των δράσεων που προγραμματίζονται, σε καθορισμένες χρονικές περιόδους, στη βάση των πέντε τομέων που αναφέρονται πιο πάνω. Ακολουθεί ανάλυση της κάθε δράσης ξεχωριστά με

πληροφορίες που αφορούν την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση κάθε δράσης ξεχωριστά.

- Βήμα 4: Υλοποίηση του Σχεδίου δράσης και συνεχής παρακολούθηση της προόδου του καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του.
- Βήμα 5: Αξιολόγηση από την ίδια τη σχολική μονάδα του Σχεδίου δράσης για τις Τ.Π.Ε. σε επίπεδο δράσεων αλλά και σε επίπεδο συνολικής υλοποίησής του.

Στις ενότητες που ακολουθούν περιγράφονται αναλυτικά τα πιο πάνω βήματα. Επιπρόσθετα στο τέλος κάθε Ενότητας υπάρχει μια λίστα ελέγχου, η οποία στοχεύει στον καλύτερο έλεγχο της προόδου του Σχεδίου δράσης.

Καταγραφή Σχεδίου δράσης

Το Σχέδιο δράσης μπορεί να συμπληρωθεί είτε ψηφιακά είτε σε έντυπη μορφή.

Ψηφιακά μπορεί να συμπληρωθεί το Σχέδιο δράσης μόνο από τα σχολεία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες για την τρέχουσα σχολική χρονιά, χρησιμοποιώντας την διαδικτυακή πλατφόρμα του Προγράμματος:

<http://tetdashboard.pi.ac.cy/>

Όσα σχολεία δεν συμμετέχουν στο Πρόγραμμα μπορούν να καταγράψουν το Σχέδιο δράσης για την σχολική τους μονάδα όσον αφορά τις Τ.Π.Ε. χρησιμοποιώντας το αντίστοιχο έντυπο μορφή στην ιστοσελίδα του Προγράμματος:

<http://innovativeschools.pi.ac.cy/printed-matter/>

ΒΗΜΑ 1: Καθορισμός Συντονιστικής ομάδας και οράματος σχολείου για τις Τ.Π.Ε.

Καθορισμός Συντονιστικής ομάδας για τις Τ.Π.Ε.

Η σχολική μονάδα πρέπει πρώτα να καθορίσει μια *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. Για την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε., χρειάζεται η συμβολή ομάδας εκπαιδευτικών του σχολείου, οι οποίοι θα αποτελούν τη *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. Στην ομάδα αυτή είναι σημαντικό να συμμετέχουν μέλη που έχουν τις ικανότητες αλλά και την προθυμία να συμβάλουν στο Πρόγραμμα. Καθοριστικής σημασίας είναι ο βαθμός συνεργασίας που μπορεί να επιτευχθεί καθ' όλη τη διάρκεια του Προγράμματος.

Η συμμετοχή των *Εκπαιδευτικών πυρήνων* στη *Συντονιστική ομάδα* είναι υποχρεωτική, καθώς αναμένεται να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης*. Σε μεγάλα σχολεία, ενδείκνυται η συμμετοχή περισσότερων από έναν εκπαιδευτικών ως *Εκπαιδευτικών πυρήνων*. Στη Μέση Εκπαίδευση, είναι προτιμότερο οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* να είναι από διαφορετικές ειδικότητες. Παράλληλα, η συμβολή και στήριξη της διευθυντικής ομάδας στη *Συντονιστική ομάδα* κρίνεται πολύ σημαντική και απαραίτητη. Επιπρόσθετα, η συνεργασία με άλλους εμπλεκόμενους φορείς, όπως για παράδειγμα γονείς και μαθητές, μπορεί να ενισχύσει την προσπάθεια.

Συνιστάται όπως η *Συντονιστική ομάδα* αποτελείται, εκτός από τον/τους *Εκπαιδευτικό/ούς πυρήνα/ες*, από τουλάχιστον ένα μέλος της διευθυντικής ομάδας, τον συντονιστή καθηγητή Πληροφορικής (ισχύει μόνο στη Μέση Εκπαίδευση), τον Τοπικό Συντονιστή του σχολείου σε θέματα Τ.Π.Ε. (ισχύει μόνο στη Δημοτική Εκπαίδευση) και τουλάχιστον έναν (1) άλλον εκπαιδευτικό.

Το όραμα του σχολείου για τις Τ.Π.Ε.

Πρώτο μέλημα της *Συντονιστικής ομάδας* είναι η διατύπωση του οράματος της σχολικής μονάδας για τις Τ.Π.Ε. Το όραμα για τις Τ.Π.Ε. θα υποστηρίξει και θα ενισχύσει τη συνολική προσπάθεια της σχολικής μονάδας σε επίπεδο οργάνωσης, διοίκησης, διδασκαλίας και μάθησης, στη βάση του συνολικού σχεδιασμού της αλλά και στη βάση των αξιών και πιστεύω της.

Ενδεικτικές ερωτήσεις που μπορεί να βοηθήσουν στην ανάπτυξη του οράματος του σχολείου για τις Τ.Π.Ε. είναι οι ακόλουθες:

- Ποια είναι η άποψη του σχολείου σας για τις Τ.Π.Ε.;
- Ποιος είναι ο ρόλος που οραματίζεστε να έχουν οι εκπαιδευτικοί του σχολείου σας, όσον αφορά στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.;
- Πώς οραματίζεστε την προετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού στο σχολείο σας;
 - Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν πρόσβαση στις Τ.Π.Ε. για προετοιμασία υλικού;
 - Οι εκπαιδευτικοί θα έχουν πρόσβαση στις Τ.Π.Ε. στην τάξη τους;
- Με ποιον τρόπο εκπαιδευτικοί και μαθητές μπορούν να εργαστούν μαζί;
- Πώς μπορούν να αξιοποιηθούν οι Τ.Π.Ε. στη διαδικασία της μάθησης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;
- Πώς μπορούν να συμβάλουν οι Τ.Π.Ε. στην αξιολόγηση των μαθητών;

- Το σχολείο θα δέχεται εργασίες σε ψηφιακή μορφή;
- Το σχολείο θα έχει ένα διαδικτυακό περιβάλλον μάθησης όπου θα είναι δυνατόν να αποθηκεύονται εργασίες των μαθητών και ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτικούς μπορεί να αποθηκεύεται;
- Πώς το σχολείο θα επικοινωνεί με το σπίτι;
 - Οι Τ.Π.Ε. θα διαδραματίσουν κάποιον ρόλο στη διασύνδεση σχολείου – σπιτιού;
- Ποιες ψηφιακές τεχνολογίες αναμένεται να φέρνουν οι μαθητές στο σχολείο;
 - Οι μαθητές θα φέρνουν τις δικές τους συσκευές;
 - Πώς θα καλλιεργηθεί στους μαθητές η ηθική και υπεύθυνη χρήση των Τ.Π.Ε., είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε σε επίπεδο σχολείου;
- Πώς θα καλλιεργηθεί η ασφαλής και υπεύθυνη συμπεριφορά στη χρήση των Τ.Π.Ε., τόσο εντός όσο και εκτός του σχολείου;
- Με ποιόν τρόπο οι απαντήσεις στις πιο πάνω ερωτήσεις είναι συνυφασμένες με το όραμα του σχολείου και τους στόχους του γενικού σχεδιασμού του σχολείου;

Η λίστα με τις ερωτήσεις δεν είναι εξαντλητική και είναι σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο, ώστε να προκαλέσει συζήτηση κατά πόσο οι Τ.Π.Ε. μπορούν να βοηθήσουν και να επιταχύνουν την υλοποίηση στόχων και δραστηριοτήτων που ήδη περιλαμβάνονται στον γενικότερο σχεδιασμό της σχολικής μονάδας.

Το κλειδί για ένα αποτελεσματικό *Σχέδιο δράσης* είναι ο εναρμονισμός του με το γενικό όραμα του σχολείου. Το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. δεν πρέπει να αποτελεί μια μεμονωμένη στρατηγική δράση αλλά συστατικό στοιχείο του συνολικού σχεδιασμού της σχολικής μονάδας. Όπως καθετί άλλο που συμβαίνει στο σχολείο, έτσι και το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. αποτελεί το περίγραμμα μιας διαδικασίας που έχει ως γνώμονα τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης.

Το όραμα του σχολείου για τις Τ.Π.Ε., προσβλέπει στο μέλλον και δίνει τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές που θα ακολουθήσει η σχολική μονάδα. Κατά τη διάρκεια προσδιορισμού του οράματος του σχολείου, απαιτείται επαρκής χρόνος, στήριξη, δέσμευση, συνεργασία και ευελιξία, προκειμένου να μεταφέρει μια θετική στάση απέναντι στη χρήση των Τ.Π.Ε. Αυτό θα αποτελέσει τη βάση του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. και, ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο η σχολική μονάδα να το συζητήσει διεξοδικά.

Παρόλο που το όραμα του σχολείου για τις Τ.Π.Ε., έχει μια σχετικά μόνιμη προοπτική, θα πρέπει να επανεξετάζεται κατά διαστήματα, ώστε να διασφαλίζεται ότι παραμένει σχετικό και κατάλληλο.

Ένα ισχυρό όραμα για τις Τ.Π.Ε., μαζί με τη σύμφωνη γνώμη αλλά και πλήρη υποστήριξη του Διευθυντή του σχολείου για την υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης*, αποτελούν τους πιο σημαντικούς παράγοντες που μπορούν να συμβάλλουν στην επιτυχία του Προγράμματος.

Στην καταγραφή του οράματος του σχολείου για τις Τ.Π.Ε. μπορεί να βοηθήσει το *Πλαίσιο αναφοράς* για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., το οποίο έχει ως στόχο την αποτύπωση του επιπέδου ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. σε μια σχολική μονάδα (βλ. «Παράρτημα»).

Έλεγχος προόδου

Με την ολοκλήρωση αυτού του σταδίου, το σχολείο θα πρέπει να έχει:

- σκεφτεί τις Τ.Π.Ε. στο πλαίσιο της γενικής στρατηγικής του σχολείου.
- καθορίσει τη *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε.
- αναπτύξει το όραμα του σχολείου για τις Τ.Π.Ε.

ΒΗΜΑ 2: Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης και ιεράρχηση προτεραιοτήτων

Σε αυτό το βήμα, η Συντονιστική ομάδα του Προγράμματος καλείται να αναλύσει την υφιστάμενη κατάσταση της σχολικής μονάδας όσον αφορά την αξιοποίηση και ενσωμάτωση των ψηφιακών τεχνολογιών στη μαθησιακή διαδικασία. Για να το πετύχει αυτό μπορεί να χρησιμοποιήσει τρία βασικά έγγραφα:

- **Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.:** Εργαλείο αυτοαξιολόγησης το οποίο έχει ως στόχο να βοηθήσει τη Συντονιστική ομάδα στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του σχολείου υπό το πρίσμα διαφορετικών τομέων και στη βάση εξελικτικών σταδίων.
- **Εργαλείο αυτοαξιολόγησης SELFIE:** Ακόμη ένα πρακτικό εργαλείο αυτοαξιολόγησης για τα σχολεία στην Ευρώπη το οποίο έχει αναπτυχθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά ακόμη βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης.
- **Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.:** Μέσο καταγραφής της υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου, των ψηφιακών εκπαιδευτικών πηγών και εργαλείων και των θεμάτων για την επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού σε σχέση με τις Τ.Π.Ε.

Οι πληροφορίες και απόψεις που θα συλλέξει η Συντονιστική ομάδα μέσα από τα εργαλεία αυτά, θα τη βοηθήσουν να διαμορφώσει μια σαφή εικόνα για τις υφιστάμενες πρακτικές χρήσης της ψηφιακής τεχνολογίας από τη σχολική μονάδα, και να καθορίσει τις προτεραιότητες της σχολικής μονάδας, ώστε αυτή η χρήση να βελτιωθεί.

Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.

Το *Πλαίσιο αναφοράς* για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο για την αποτύπωση του επιπέδου ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα. Μέσα από το πλαίσιο αυτό, η κάθε σχολική μονάδα μπορεί να αποκτήσει μια συνολική εικόνα για τις υφιστάμενες δυνατότητες ή ελλείψεις σε σχέση με το επίπεδο ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε., υπό το πρίσμα πέντε (5) τομέων:

1. Διοίκηση και ηγεσία
2. Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών
3. Διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης
4. Κουλτούρα σχολείου
5. Υποδομές και εξοπλισμός.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι η αποτελεσματική ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. συνίσταται στην αξιοποίησή τους για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων, σύμφωνα πάντοτε με τις τρέχουσες παιδαγωγικές αρχές και προσεγγίσεις μάθησης. Η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. χωρίς την αξιοποίησή τους με στόχο τον μετασχηματισμό της Εκπαίδευσης, παραμένει αντικατάσταση ή ενίσχυση μαθησιακών εργαλείων, η οποία πολλές φορές δεν εστιάζει στη δημιουργική και κριτική σύνθεση της γνώσης ή την ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων. Αναμένεται ότι εξελικτικά, οι σχολικές

μονάδες θα μπορέσουν να ξεπεράσουν το στάδιο της εργαλειακής χρήσης και να μεταφερθούν στο στάδιο του επαναπροσδιορισμού της μάθησης.³

Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, σε κάθε τομέα του Πλαισίου αναφοράς εισάγονται τα ακόλουθα επίπεδα:

- Επίπεδο 1: Βασικό
- Επίπεδο 2: Ενισχυτικό
- Επίπεδο 3: Διαμορφωτικό
- Επίπεδο 4: Μετασχηματιστικό.

Είναι σύνηθες ένα σχολείο να βρίσκεται σε διαφορετικά επίπεδα, τόσο μεταξύ τομέων όσο και εντός ενός τομέα. Μέσα από το πλαίσιο αυτό και στη βάση των διαβαθμίσεων σε κάθε τομέα, το σχολείο μπορεί να αναγνωρίσει τα σημεία που χρειάζεται να θέσει ως προτεραιότητες, με στόχο την αυτοβελτίωση και την πρόοδο. Είναι σημαντικό να τονίσουμε σε αυτό το σημείο ότι το *Πλαίσιο αναφοράς* δεν είναι ένα εργαλείο για την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας όσο αφορά το επίπεδο αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. Το *Πλαίσιο αναφοράς* είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο, ώστε να προκαλεί συζήτηση ανάμεσα στη *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. γύρω από τους πέντε (5) τομείς, με στόχο την αυτοβελτίωση.

Σημειώνεται ότι η ανάπτυξη του εν λόγω *Πλαισίου αναφοράς* έλαβε υπόψη μια σειρά από άλλα παρόμοια πλαίσια που αξιοποιούνται σε διάφορα εκπαιδευτικά συστήματα. Στηρίχτηκε, κυρίως, στην εργασία που έγινε από το National Centre for Technology in Education στην Ιρλανδία (e_Learning Roadmap) και στην εργασία που διεξάγεται από το European Commission Joint Research Centre (JRC) - Institute for Prospective Technological Studies για ένα κοινό «European Reference Framework for Digitally-competent Educational Organisations» (έγγραφο εργασίας υπό εξέλιξη), ενώ παράλληλα έγινε προσπάθεια για προσαρμογή του, ούτως ώστε να ανταποκρίνεται στις συνθήκες και την υφιστάμενη κατάσταση του κυπριακού εκπαιδευτικού συστήματος.

Το *Πλαίσιο αναφοράς* μπορείτε να το βρείτε στο «Παράρτημα» ενώ παράλληλα υπάρχει και σε ψηφιακή μορφή στην ιστοσελίδα του Προγράμματος (ksep.e-epimorfosi.ac.cy/guide/entypa).

1. Διοίκηση και ηγεσία

Ο ρόλος της ηγεσίας ενός σχολείου είναι καθοριστικός για την ανάπτυξη ενός *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. Αυτό δεν σημαίνει ότι η διευθυντική ομάδα πρέπει να έχει εξειδικευμένες γνώσεις για τους τρόπους με τους οποίους οι Τ.Π.Ε. μπορούν να βελτιώσουν τη μάθηση και τη διδασκαλία. Χρειάζεται, όμως, να ηγηθεί της διαδικασίας. Το όραμα του σχολείου για τις Τ.Π.Ε. θα πρέπει να ανταποκρίνεται πλήρως στον γενικό στρατηγικό σχεδιασμό της σχολικής μονάδας και να στοχεύει σε ένα περιβάλλον όπου εκπαιδευτικοί και μαθητές δουλεύουν μαζί, αξιοποιώντας τις Τ.Π.Ε. με καινοτόμους τρόπους. Η δημιουργία μιας τέτοιας κουλτούρας απαιτεί χρόνο και, το σημαντικότερο, υποστήριξη απέναντι στις προσπάθειες των εκπαιδευτικών. Ο ρόλος τόσο της διευθυντικής ομάδας όσο και του εκπαιδευτικού πυρήνα είναι κεντρικός για τη δημιουργία των αναγκαιών και πρόσφορων συνθηκών που θα επιτρέπουν τη δημιουργία και καλλιέργεια της κατάλληλης νοοτροπίας μέσα σε ένα σχολείο.

³ Ruben R. Puentedura, The SAMR Model: Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition.

2. Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί απαραίτητο συστατικό στοιχείο για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται να έχουν τόσο τεχνολογικές δεξιότητες για να χρησιμοποιούν την τεχνολογία όσο και παιδαγωγικές δεξιότητες για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη. Επιπρόσθετα, οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να πιστεύουν στις δυνατότητές τους, ώστε να μπορέσουν να αξιοποιούν τις Τ.Π.Ε. μέσα στην τάξη.

Μέσα από τον *Διαγνωστικό έλεγχο* η *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. μπορεί να προωθήσει την επαγγελματική ανάπτυξη των μελών του προσωπικού είτε σε ατομική είτε σε ομαδική βάση, στοχευμένα πλέον, στη βάση των υφιστάμενων αλλά και μελλοντικών αναγκών του σχολείου, συνδέοντάς την με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους. Για τον σκοπό αυτόν, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προσφέρει μια σειρά από μαθήματα επαγγελματικής ανάπτυξης στους εκπαιδευτικούς με στόχο την ανάπτυξη των τεχνολογικών και παιδαγωγικών γνώσεών τους σχετικά με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στον επαναπροσδιορισμό του ρόλου τους στη μαθησιακή διαδικασία, στη βελτίωση των διδακτικών τους πρακτικών και κατ' επέκταση στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Παράλληλα, η *Συντονιστική ομάδα* χρειάζεται να αναπτύξει τις συνθήκες εκείνες που ευνοούν και ενθαρρύνουν την ανταλλαγή καλών πρακτικών μεταξύ των ίδιων των εκπαιδευτικών.

3. Διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης

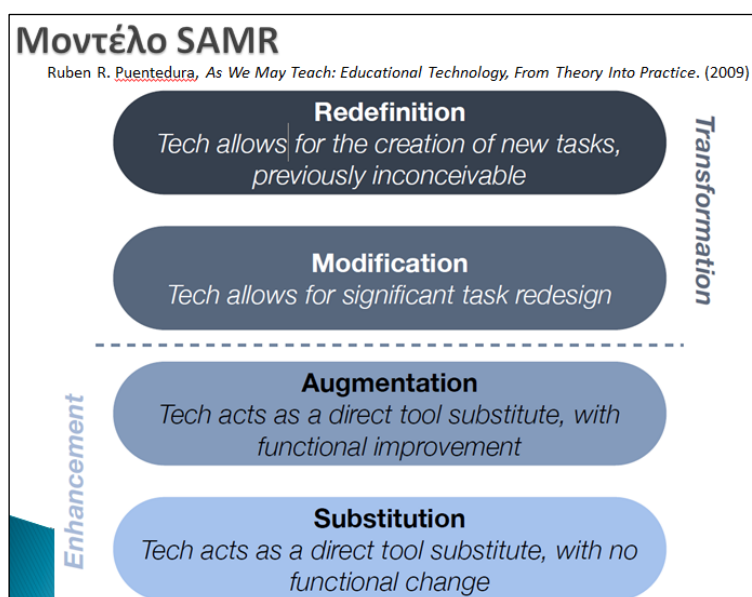
Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί αναγκαία αλλά όχι και τη μοναδική συνθήκη για την έμπρακτη διδακτική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. Αν και οι εκπαιδευτικοί μπορεί να κατέχουν βασικές γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση των Τ.Π.Ε., παρόλα αυτά, δεν κατορθώνουν πάντοτε να τις ενσωματώσουν αποτελεσματικά στη μαθησιακή διαδικασία. Η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης θα πρέπει να βασίζεται στη(ν):

- παιδαγωγική αξιοποίηση των μεθόδων διδασκαλίας για τις Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη.
- υιοθέτηση εναλλακτικών και προοδευτικών μοντέλων και μεθόδων διδασκαλίας και αξιολόγησης.
- διδασκαλία με τις Τ.Π.Ε. και όχι για τις Τ.Π.Ε.
- αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. για την επίτευξη των διδακτικών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος.
- παροχή ευκαιριών μάθησης μέσα από διαφορετικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις, και όχι μόνο μέσα από παραδοσιακή διάλεξη και παρουσίαση πληροφοριών.
- ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. σε υφιστάμενες μαθησιακές δραστηριότητες της τάξης αλλά και στον επανασχεδιασμό τους, με βάση τις νέες δυνατότητες που παρέχουν οι Τ.Π.Ε.
- δημιουργία δυναμικών μαθησιακών περιβαλλόντων που θα καθιστούν αποτελεσματική και δημιουργική τη μάθηση, τόσο στην απόκτηση γνώσεων όσο και στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων.
- ενίσχυση της μαθητικής πρωτοβουλίας και αναστοχασμού.
- ενίσχυση της αυτόνομης μάθησης αλλά και της συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών και αποτελεσμάτων μεταξύ των μαθητών.
- ευκολότερη, πιο ουσιαστική και αυθεντική μάθηση.
- ισότητα ευκαιριών και προώθηση αυτονομίας.
- ελκυστική προσέγγιση της μάθησης.

- κριτική σκέψη και λήψη αποφάσεων εκ μέρους των μαθητών.
- σύνδεση της γνώσης με την καθημερινή ζωή.
- αλλαγή των αντιλήψεων και στάσεων των εκπαιδευτικών και των μαθητών στη χρήση των Τ.Π.Ε., ώστε να ξεφύγουν από τους παραδοσιακούς τους ρόλους.

Επίσης, η χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. δεν πρέπει να περιορίζεται σε μεμονωμένα μαθήματα και να αποτελεί υπόθεση μεμονωμένων διδασκόντων. Αντίθετα, θα πρέπει να εντάσσεται σε όλο το εύρος του Αναλυτικού Προγράμματος, να διαχέεται στο σύνολο των μαθημάτων και σχολικών δραστηριοτήτων και να υιοθετείται από όλη τη σχολική κοινότητα.

Παράλληλα, θα πρέπει να παρατηρείται εξέλιξη στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα. Η μεταφορά της αξιοποίησης των τεχνολογικών μέσων από τα χέρια του εκπαιδευτικού στα χέρια και των μαθητών θα επιτρέψει την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού κλίματος μάθησης, με τον μαθητή στο επίκεντρο της μάθησης. Το μοντέλο «SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition)»⁴ θα μπορούσε να είναι ένας καλός οδηγός για τους εκπαιδευτικούς στην αξιολόγηση της αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στη διδακτική τους πράξη (βλ. Διάγραμμα 3). Η τεχνολογία μπορεί αρχικά να ενισχύσει τη διδακτική πρακτική με «Αντικατάσταση» κάποιων εργαλείων που ήδη χρησιμοποιούνταν και με «Ενίσχυση» δραστηριοτήτων δίνοντας κάποια πρόσθετη αξία ως προς τη μάθηση. Η αλλαγή, όμως, αναμένεται μέσα από τη «Διαμόρφωση» και τον «Επαναπροσδιορισμό» της διδακτικής πρακτικής και της μαθησιακής διαδικασίας, αξιοποιώντας τις δυνατότητες της τεχνολογίας, με στόχο την ανάπτυξη κριτικά και δημιουργικά σκεπτόμενων μαθητών.

Διάγραμμα 3: Μοντέλο SAMR

⁴ Puentedura, R., 2006. Transformation, Technology, and Education. Online <http://hippasus.com/resources/tte>

4. Κουλτούρα σχολείου

Η κουλτούρα της σχολικής κοινότητας ως προς τη χρήση των Τ.Π.Ε. αποτελεί βασικό συντελεστή ανάπτυξης νέων ιδεών, εισαγωγής καινοτομιών και μετεξέλιξης της πρακτικής τους. Η δημιουργία θετικού κλίματος στη σχολική μονάδα μπορεί να ενεργοποιήσει την αμοιβαία υποστήριξη ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, τη συνεργασία με άλλα σχολεία σε τοπικό ή ακόμη και σε εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και να βελτιώσει την επικοινωνία με τους γονείς και την ευρύτερη τοπική κοινότητα.

Σύμφωνα με τον Olson,⁵ η κουλτούρα της σχολικής κοινότητας είναι ένας κεντρικός παράγοντας που καθορίζει τον ρόλο του εκπαιδευτικού και το πώς θα προχωρήσουν οι νέες ιδέες, για αυτό και βρίσκεται στο κέντρο κάθε μεταρρύθμισης.

Η δημιουργία κουλτούρας με στόχο τον μετασχηματισμό της Εκπαίδευσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και στο *Σχέδιο δράσης* της σχολικής μονάδας. Κατά την ανάπτυξη του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε., κάθε σχολική μονάδα χρειάζεται να εξετάσει τρόπους με τους οποίους μπορεί να αξιοποιήσει τις Τ.Π.Ε. σε τομείς πέρα από τα πλαίσια του Αναλυτικού Προγράμματος, όπως είναι:

- η συνεργασία και υποστήριξη μεταξύ των εκπαιδευτικών
- η δημιουργία και κοινή χρήση ψηφιακού υλικού μεταξύ των συναδέλφων, τόσο εντός του σχολείου όσο και εκτός του σχολείου, μέσα από επαγγελματικά δίκτυα συνεργασίας ή κοινότητες πρακτικής
- η χρήση διαδικτυακών περιβαλλόντων μάθησης (π.χ. Moodle)
- η επικοινωνία με τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα
- η δυνατότητα πρόσβασης στις Τ.Π.Ε. εκτός του σχολικού χρόνου
- η ανάπτυξη και ενημέρωση της ιστοσελίδας του σχολείου.

5. Υποδομές και εξοπλισμός

Αναντίρρητα, καταλυτικοί παράγοντες για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη διαδικασία της μάθησης είναι και η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου και η τεχνική υποστήριξη. Η αδυναμία πρόσβασης στην τεχνολογική υποδομή και εξοπλισμό, η παρουσία τεχνικών προβλημάτων και η απουσία κατάλληλης τεχνικής υποστήριξης, αποσπά τους εκπαιδευτικούς από την αποστολή και το έργο τους, μειώνει το ενδιαφέρον των μαθητών και καθιστά την παιδαγωγική παρέμβαση χρονοβόρα, αν όχι συχνά ημιτελή. Αντίθετα, ο εξοπλισμός της σχολικής μονάδας με σύγχρονη υποδομή και δικτύωση, υπολογιστές, διαδραστικούς πίνακες και άλλα μέσα διευκολύνουν την προσπάθεια των εκπαιδευτικών να εγκαταλείψουν τον παραδοσιακό τους ρόλο και να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά τις Τ.Π.Ε. στη διαδικασία της μάθησης. Επιπρόσθετα, η ύπαρξη κατάλληλης πολιτικής και διαδικασιών μπορεί να υποστηρίξει τον εκπαιδευτικό, τόσο πρακτικά όσο και συμβουλευτικά, στην εκπαιδευτική διαδικασία και να αποτελέσει παράγοντα επιτυχίας.

Είναι αναμενόμενο ότι διαφορετικές σχολικές μονάδες έχουν διαφορετικές ανάγκες, προσδοκίες αλλά και δυνατότητες σε σχέση με τις Τ.Π.Ε. Πιο κάτω δίνονται κάποιες ιδέες, τις οποίες οι

⁵ Olson, J., 1988. *Schoolworlds/Microworlds: Computers and the Culture of the Classroom*. Pergamon Pr.

σχολικές μονάδες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως εισηγήσεις για την τεχνολογική υποδομή και εξοπλισμό τους:

- Όλες οι αίθουσες διδασκαλίας να είναι δικτυωμένες με πρόσβαση στο διαδίκτυο με αρκετά σημεία πρόσβασης, τόσο για τον εκπαιδευτικό όσο και για τους μαθητές. Εναλλακτικά (ή και παράλληλα), θα μπορούσε να υπάρχει ασύρματη πρόσβαση στις αίθουσες.
- Όλοι οι υπολογιστές στο σχολείο να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης να υπάρχει πρόσβαση σε υπολογιστές και διαδίκτυο στις τάξεις και όχι μόνο σε εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών. Μεγαλύτερα σχολεία μπορούν να επιλέξουν να διατηρήσουν παράλληλα και ειδικές αίθουσες με ηλεκτρονικούς υπολογιστές.
- Σε περίπτωση που υπάρχει περιορισμός σε αριθμό υπολογιστών, θα μπορούσε να υπάρχει πρόσβαση σε ένα κινητό τρόλεϊ με φορητούς υπολογιστές, το οποίο να χωράει 10 έως 30 φορητούς υπολογιστές και να συνδέεται με το σχολικό δίκτυο και το διαδίκτυο.
- Εξελικτικά, ο κάθε μαθητής θα μπορούσε να έχει τον δικό του υπολογιστή ως προσωπικό εργαλείο μάθησης, ενώ παράλληλα να έχει τη δυνατότητα να εργάζεται και σε ομάδα.
- Ενδεικνύται όλες οι αίθουσες να έχουν έναν σταθερό ψηφιακό προβολέα και υπολογιστή για παρουσιάσεις. Ο διαδραστικός πίνακας θα μπορούσε, επίσης, να αποτελέσει ένα καλό εργαλείο μάθησης, ειδικά σε τάξεις με μαθητές μικρής ηλικίας. Ακόμη, ένας κεντρικός εκτυπωτής θα μπορούσε να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του σχολείου.
- Οι μαθητές να έχουν πρόσβαση σε μια σειρά από ψηφιακές συσκευές διαθέσιμες προς χρήση, οι οποίες να ικανοποιούν τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Εργαλείο αυτοαξιολόγησης SELFIE

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσπαθεί και αυτή με τη σειρά της να ενθαρρύνει τα σχολεία προς μια πιο καινοτόμα και αποτελεσματική χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών. Για να γίνει αυτό, αναπτύσσει το **SELFIE** (Self-reflection on Effective Learning by Fostering Innovation through Educational Technology), ένα πρακτικό εργαλείο αυτοαξιολόγησης για τα σχολεία στην Ευρώπη. Η Κύπρος έχει επιλεγεί, μαζί με άλλες 13 ευρωπαϊκές χώρες, για να συμμετέχει σε ένα Ευρωπαϊκό πιλοτικό πρόγραμμα δοκιμής αυτού του εργαλείου. Έτσι, τη σχολική χρονιά 2017-2018, τα σχολεία που θα επιλεγούν για συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες» θα έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν το SELFIE μαζί με άλλα σχολεία από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες. Η συμμετοχή, τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των σχολικών μονάδων θα συμβάλουν στη βελτίωση του SELFIE πριν οριστικοποιηθεί και δοθεί για ευρεία χρήση, σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το 2018.

Το SELFIE αποτελείται από τρία, συμπληρωματικά μεταξύ τους, εργαλεία συλλογής πληροφοριών, ένα για διευθυντές σχολείων, ένα για εκπαιδευτικούς και ένα για μαθητές. Μέσα από το SELFIE δεν συλλέγονται προσωπικά δεδομένα και οι απαντήσεις είναι εντελώς ανώνυμες. Το σχολείο δεν θα έχει πρόσβαση στις απαντήσεις καθενός από τους εκπαιδευτικούς ή τους μαθητές, αλλά ούτε κι θα μπορεί να ταυτοποιήσει, έστω και έμμεσα, τους συμμετέχοντες ή τις απαντήσεις τους. Μόλις οι επικεφαλής, εκπαιδευτικοί και μαθητές ενός σχολείου ολοκληρώσουν τον αναστοχασμό τους με το SELFIE, το σχολείο θα λάβει συγκεντρωτικά δεδομένα των απαντήσεων όλων των συμμετεχόντων. Η μορφή με την οποία θα παρουσιάζονται τα συγκεντρωτικά δεδομένα θα επιτρέπει στο σχολείο να καταλάβει πού βρίσκεται όσον αφορά στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με αυτές τις πληροφορίες, θα

μπορεί να ξεκινήσει ένας διάλογος μέσα στη σχολική κοινότητα για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν με σκοπό να βελτιωθεί η χρήση αυτή.

Όπως μια πραγματική φωτογραφία σέλφι, οι πληροφορίες που συλλέγει το SELFIE παρέχουν στο σχολείο μια απεικόνιση για το πού βρίσκεται εκείνη τη στιγμή. Το SELFIE μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ετήσια βάση έτσι ώστε να μπορεί ένα σχολείο να συγκρίνει τις διάφορες απεικονίσεις και να διαπιστώσει σε ποια σημεία το σχολείο έχει βελτιωθεί και σε ποια σημεία επιδέχεται περαιτέρω βελτίωση.

Η ομάδα SELFIE δεν θα κοινοποιεί μεμονωμένες απαντήσεις σε τρίτους, ούτε στην αναφορά SELFIE ενός σχολείου θα έχει πρόσβαση κάποιος άλλος εκτός από το ίδιο το σχολείο. Αφού απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις (οι οποίες θα είναι στα Ελληνικά), θα μπορείτε να κατεβάσετε μια βεβαίωση που πιστοποιεί ότι έχετε συμμετάσχει στην πιλοτική εφαρμογή του SELFIE.

Περισσότερες πληροφορίες για το εργαλείο SELFIE μπορείτε να βρείτε στην ακόλουθη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomporg/selfie-tool/>

Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.

Σημαντικό μέλημα της *Συντονιστικής ομάδας* για τις Τ.Π.Ε. είναι η διενέργεια διαγνωστικού ελέγχου, για την εξακρίβωση του βαθμού διαθεσιμότητας και πρόσβασης σε Τ.Π.Ε. εντός της σχολικής μονάδας. Ο διαγνωστικός έλεγχος στοχεύει στον **εντοπισμό** αλλά και στην αναλυτική **καταγραφή** πληροφοριών σχετικά με τον εξοπλισμό, το ψηφιακό περιεχόμενο και εργαλεία, τα οποία είναι διαθέσιμα για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, τις υποδομές και τις δυνατότητες πρόσβασης σε αυτές, την παροχή τεχνικής υποστήριξης, αλλά και τις ικανότητες των εκπαιδευτικών όσον αφορά γνώσεις και δεξιότητες χρήσης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία. Ο διαγνωστικός έλεγχος μπορεί να αξιοποιηθεί από τη *Συντονιστική ομάδα* για την ετοιμασία του *Σχεδίου δράσης* αλλά και ως σημείο αναφοράς από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές του σχολείου, διευκολύνοντας την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.

Για τον σκοπόν αυτό, έχει ετοιμαστεί ένα πρότυπο έντυπο σε ηλεκτρονική μορφή, το οποίο μπορεί χρησιμοποιηθεί ως έχει ή να διαμορφωθεί ανάλογα με τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Το έντυπο αυτό μπορείτε να το κατεβάσετε από την ιστοσελίδα του Προγράμματος (ksep.e-epimorfosi.ac.cy/guide/entypa).

Αναλυτικά, το έντυπο καλύπτει τις ακόλουθες θεματικές περιοχές: εξοπλισμός, δικτύωση, λογισμικά, επαγγελματική μάθηση.

Εξοπλισμός

- Λίστα με τον εξοπλισμό, περιφερειακά και άλλα συστήματα που υπάρχουν στο σχολείο.
- Τα στοιχεία που αφορούν στον εξοπλισμό περιλαμβάνουν:
 - είδος εξοπλισμού,
 - λεπτομέρειες για εγγύηση εξοπλισμού και ημερομηνία λήξης εγγύησης όπου υπάρχει,
 - φυσικός χώρος στον οποίο βρίσκεται ο εξοπλισμός, π.χ. αίθουσα διδασκαλίας ή εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών,
 - το όνομα του εκπαιδευτικού που έχει δανειστεί τον εξοπλισμό,
 - κατά πόσο είναι συνδεδεμένος με το εσωτερικό δίκτυο ή/και το διαδίκτυο.

Δικτύωση

- Πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα των Τ.Π.Ε. σε όλο το εύρος της σχολικής μονάδας, συμπεριλαμβανομένων:
 - της υποδομής εσωτερικού δικτύου, δηλαδή ενσύρματου ή ασύρματου δικτύου, αριθμού και σημείων πρόσβασης στο δίκτυο, school servers, ασφάλειας δεδομένων, antivirus software).
 - του βαθμού προσβασιμότητας από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς των υφιστάμενων υποδομών.
- Πληροφορίες σχετικά με τη συνδεσιμότητα του σχολείου στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων:
 - του αριθμού και της τοποθεσίας των σημείων που έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.
 - εντύπου πολιτικής ορθής χρήσης του διαδικτύου.
- Λεπτομέρειες για τις διαδικασίες διαχείρισης και ασφάλειας που υπάρχουν στο σχολείο, καθώς και της διαδικασίας αναφοράς βλάβης ή λήψης τεχνικής υποστήριξης.

Λογισμικά

- Λίστα με διαθέσιμο εκπαιδευτικό λογισμικό (π.χ. λογισμικό που παραχωρήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, υπάρχει διαθέσιμος κατάλογος στην ιστοσελίδα www.e-epimorfosi.ac.cy), η οποία να περιλαμβάνει:
 - τίτλο και σύντομη περιγραφή λογισμικού
 - μάθημα με το οποίο σχετίζεται
 - τάξεις για τις οποίες προορίζεται
 - άδεια χρήσης.
- Διαθέσιμο ψηφιακό περιεχόμενο (π.χ. για Λύκεια/Τεχνικές Σχολές το Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο του Υ.Π.Π.)

Επαγγελματική μάθηση

- Λεπτομέρειες για επιμορφωτικές δραστηριότητες που έχουν παρακολουθήσει οι εκπαιδευτικοί σε θέματα Τ.Π.Ε., συμπεριλαμβανομένων:
 - μαθημάτων που προσφέρει το Π.Ι. και άλλοι φορείς.
 - πληροφοριών για τον αριθμό των εκπαιδευτικών που έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικές δραστηριότητες.
 - προθυμίας του προσωπικού ή ενδιαφέροντος για απόκτηση αναγνωρισμένων τίτλων ή μεταπτυχιακών στις Τ.Π.Ε.
- Πληροφορίες για το πώς οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τις Τ.Π.Ε.:
 - κατά τη διάρκεια του μαθησιακού σχεδιασμού.
 - κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
- Λίστα με ανάγκες επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας

Καθορισμός προτεραιοτήτων

Με την ολοκλήρωση της διερεύνησης και της αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας μέσα από το *Πλαίσιο αναφοράς* για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., η *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. χρειάζεται να ιεραρχήσει τις ανάγκες και προτεραιότητες της σχολικής μονάδας, ώστε να συνάδουν με τα ευρήματα της διερεύνησης. Ο διάλογος και η συνεργασία της *Συντονιστικής ομάδας* για τις Τ.Π.Ε. με άλλες εμπλεκόμενες ομάδες (εκπαιδευτικούς, γονείς, μαθητές) κρίνονται ως απαραίτητα στοιχεία, ώστε όλοι να συμβάλουν και να καταλήξουν στον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων στο πλαίσιο του καταρτισμού του *Σχεδίου δράσης* της σχολικής μονάδας. Στη βάση αυτών των προτεραιοτήτων θα κινηθούν οι δράσεις που θα ορίσει στη συνέχεια η *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε.

Το *Πλαίσιο Αναφοράς* είναι δυνατόν να παρέχει μια πρώτη ένδειξη για τις άμεσες προτεραιότητες του σχολείου. Για παράδειγμα, η εξέταση των τομέων που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, με σκοπό την εξέλιξή τους σε υψηλότερο επίπεδο, θα ήταν ένα καλό σημείο έναρξης του σχεδιασμού. Η όλη διαδικασία θα συντονίζεται από τη *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε.

Χρόνος υλοποίησης

Η διαδικασία αποτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και ιεράρχησης των προτεραιοτήτων της σχολικής μονάδας όσον αφορά την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία, θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα δύο (2) έως τριών (3) εβδομάδων. Ωστόσο, το χρονικό αυτό περιθώριο μπορεί να διαφέρει από σχολείο σε σχολείο.

Έλεγχος προόδου

Με την ολοκλήρωση αυτού του σταδίου, το σχολείο θα πρέπει να έχει:

☐	διεξαγάγει μια εσωτερική διάγνωση αξιοποιώντας το <i>Εργαλείο διάγνωσης</i> για τις Τ.Π.Ε.
☐	χρησιμοποιήσει το <i>Πλαίσιο Αναφοράς</i> για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. για να προσδιορίσει τα στάδια ανάπτυξης του σχολείου για τις Τ.Π.Ε.
☐	σκεφτεί με ποιον τρόπο οι Τ.Π.Ε. μπορούν να ενισχύσουν τη μάθηση και τη διδασκαλία για όλους τους μαθητές συμπεριλαμβανομένων αυτών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες.
☐	καθορίσει τις προτεραιότητες για τις Τ.Π.Ε., στη βάση των αποτελεσμάτων από την αξιοποίηση του <i>Πλαισίου Αναφοράς</i> για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.
☐	ξεκαθαρίσει και επιβεβαιώσει τις προτεραιότητες που έχουν τεθεί σε σχέση με τη γενική στρατηγική που έχει καθορίσει η σχολική μονάδα.

ΒΗΜΑ 3: Περιγραφή και ανάλυση δράσεων

Αφού έχει ολοκληρωθεί η διερεύνηση για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα και, επομένως, έχουν καθοριστεί οι προτεραιότητες της σχολικής μονάδας σε σχέση με τις Τ.Π.Ε., το σχολείο καλείται να απαντήσει στο ερώτημα «Πώς μπορούμε να οδηγήσουμε το σχολείο στο επόμενο επίπεδο ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα;».

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό θα βοηθήσει τη σχολική μονάδα να καταγράψει δράσεις οι οποίες θα ακολουθούν μια εξελικτική πορεία προς την επίτευξη των προτεραιοτήτων που έχει θέσει η σχολική μονάδα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι οι δράσεις να αντικατοπτρίζουν το όραμα της σχολικής μονάδας για τις Τ.Π.Ε., να έχουν ξεκάθαρους και σαφείς στόχους, αλλά πάνω από όλα να είναι εφικτές και να ανταποκρίνονται στην υφιστάμενη κατάσταση της σχολικής μονάδας.

Όλες οι δράσεις θα πρέπει να περιγράφονται στο *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. Τον κύριο λόγο για την ετοιμασία του *Σχεδίου δράσης* έχει η *Συντονιστική ομάδα* του σχολείου. Παρόλα αυτά, είναι σημαντική η διαβούλευση και συνεργασία της Συντονιστικής Ομάδας με όσο το δυνατόν περισσότερους ενδιαφερόμενους φορείς.

Γενική περιγραφή δράσεων

Αρχικά, καλείται η σχολική μονάδα να δώσει μια γενική περιγραφή των δράσεων που θα υλοποιήσει. Ο σχεδιασμός αυτός περιλαμβάνει:

- τις **προτεραιότητες** που έχει θέσει το σχολείο σε σχέση με τις Τ.Π.Ε. όπως αυτές έχουν καθοριστεί στην προηγούμενη ενότητα στη βάση του Πλαισίου αναφοράς,
- τους **στόχους** που προκύπτουν από την κάθε μία προτεραιότητα,
- τις **δράσεις** που απαιτούνται για την επίτευξη του κάθε στόχου, και
- το αναμενόμενο **χρονικό πλαίσιο** για την υλοποίηση της κάθε δράσης ξεχωριστά.

Κάθε προτεραιότητα μπορεί να έχει έναν ή περισσότερους στόχους και κάθε στόχος μπορεί να έχει μία ή περισσότερες δράσεις.

Προτεραιότητες Τ.Π.Ε.

Κατά την καταγραφή των δράσεων, για κάθε νέα δράση τα σχολεία καλούνται να επιλέξουν 1 προτεραιότητα από προκαθορισμένη λίστα επιλογών. Οι επιλογές αυτές αντιστοιχούν στους 5 τομείς του Πλαισίου αναφοράς για τις Τ.Π.Ε. Οι τομείς αυτοί είναι:

- Διοίκηση και ηγεσία
- Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών
- Διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης
- Κουλτούρα σχολείου
- Υποδομές και εξοπλισμός.

Η εισήγηση που γίνεται προς τα σχολεία είναι όπως προσπαθήσουν να καταγραφούν προτεραιότητες σε 3 τουλάχιστο τομείς, κάτω από το πρίσμα της αποτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης τη σχολικής μονάδας και της ιεράρχησης των προτεραιοτήτων που έγινε στο 2ο Βήμα της προετοιμασίας.

Στόχοι Τ.Π.Ε.

Κάθε προτεραιότητα αναλύεται σε έναν ή περισσότερους εφικτούς στόχους. Αυτοί οι στόχοι χρησιμοποιούνται στο να βοηθήσουν στην παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης και εφαρμογής της κάθε προτεραιότητας.

Δράσεις Τ.Π.Ε.

Κάθε στόχος θα πρέπει να αναλύεται με τη σειρά του σε μία ή περισσότερες δράσεις. Οι δράσεις αυτές, ουσιαστικά, θα μετουσιώνουν τους επιθυμητούς στόχους σε πρακτικές εφαρμογές και επιτεύγματα.

Κατά τη συγγραφή των δράσεων, τα σχολεία μπορούν να συμβουλευτούν και το μοντέλο «SMART», έτσι ώστε να διασφαλίσουν ότι η κάθε δράση είναι συγκεκριμένη, μετρήσιμη, εφικτή, σχετική και χρονικά προσδιορισμένη (βλ. Εικόνα 3).

S	SPECIFIC	ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ	Καθορίστε μια συγκεκριμένη δράση που θέλετε να επιτύχετε.
M	MEASURABLE	ΜΕΤΡΗΣΙΜΗ	Είναι η δράση μετρήσιμη και πώς θα αξιολογηθεί; Αυτό θα βοηθήσει να ορίσετε το πότε αυτή η δράση έχει επιτευχθεί.
A	ACHIEVABLE	ΕΦΙΚΤΗ	Είναι η δράση εφικτή και ποιοι πόροι και ενέργειες απαιτούνται για να υλοποιηθεί επιτυχώς;
R	RELEVANT	ΣΧΕΤΙΚΗ	Είναι σχετική με την καθορισθείσα προτεραιότητα εντός του Σχεδίου δράσης και ταυτόχρονα λαμβάνει υπόψη τις υφιστάμενες συνθήκες του σχολείου;
T	TIME BOUND	ΧΡΟΝΙΚΑ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΕΝΗ	Πόσος χρόνος χρειάζεται για την επιτυχή υλοποίηση της δράσης και ποιο το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης;

Εικόνα 3: Μοντέλο «SMART» για την καταγραφή δράσεων

Χρονοδιάγραμμα

Ο χρονικός ορίζοντας υλοποίησης για κάθε προτεραιότητα μπορεί να είναι διαφορετικός. Κάποιες προτεραιότητες μπορούν να υλοποιηθούν εντός ενός σχετικά μικρού χρονικού διαστήματος (π.χ. μερικών ημερών/εβδομάδων), ενώ κάποιες άλλες να χρειάζονται περισσότερο χρόνο (π.χ. μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς).

Αναλυτική περιγραφή στόχων και δραστηριοτήτων

Με την ολοκλήρωση της γενικής περιγραφής των δράσεων που προγραμματίζει ότι θα υλοποιήσει το σχολείο, αρχίζει χρειάζεται να γίνει αναλυτική περιγραφή της κάθε δράσης ξεχωριστά. Συγκεκριμένα, για κάθε δράση, χρειάζεται να συμπληρωθούν τα πιο κάτω στοιχεία:

- **Υπεύθυνοι:** τα άτομα που θα εμπλακούν στην υλοποίηση της δράσης,
- **Πόροι:** οι πόροι που απαιτούνται για την υλοποίησή της,
- **Δείκτες επιτυχίας:** τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση μιας δράσης,
- **Διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης:** παρακολούθηση και αξιολόγηση μέσα από καθορισμένους δείκτες επιτυχίας για τη μέτρηση της αποτελεσματικής υλοποίησης του στόχου που έχει τεθεί.

Η αναλυτική περιγραφή των δράσεων αποτελεί εκ των ων ουκ άνευ στοιχείο του Σχεδίου δράσης για τις Τ.Π.Ε. και είναι απαραίτητο να γίνεται πριν από την υλοποίηση της κάθε δράσης! Σε αντίθετη περίπτωση υπάρχει κίνδυνος να υλοποιούνται δράσεις χωρίς ξεκάθαρους δείκτες επιτυχίας και διαδικασίες αξιολόγησης, με αποτέλεσμα να μην επιτυγχάνεται ο επιδιωκόμενος στόχος. **Σκοπός του Προγράμματος δεν είναι η υλοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερο δράσεων, αλλά η επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στη βάση τη υφιστάμενης κατάστασης της σχολικής μονάδας!** Κάτω από αυτή την οπτική, η ανάγκη και ο ρόλος της ανάλυσης της κάθε δράσης πριν και κατά τη διάρκεια υλοποίησης μιας δράσης, μπορεί να γίνει πιο εύκολα αντιληπτός.

Παραδείγματα ολοκληρωμένων δράσεων

Πιο κάτω παρατίθενται ενδεικτικά μερικές δράσεις όπως αυτές έχουν καταγραφεί στο Σχέδιο δράσης σχολείων που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα σε προηγούμενες σχολικές χρονιές.

Σε μερικές περιπτώσεις είχαμε δράσεις με κοινούς στόχους και προτεραιότητες ή ακόμη και δράσεις η οποίες συμπληρώνει η μία την άλλη. Σε τέτοιες περιπτώσεις είναι προτιμότερο όπως οι δράσεις αυτές ενοποιούνται σε μια μεγαλύτερη δράση ώστε να είναι πιο ολοκληρωμένες, και με ξεκάθαρους δείκτες επιτυχίας και διαδικασίες αξιολόγησης.

Η πιο κάτω δράση αρχικά είχε καταγραφεί ως τρεις ξεχωριστές δράσεις. Επειδή όμως οι τρεις δράσεις είχαν παρόμοιους δείκτες επιτυχίας και τις ίδιες διαδικασίες αξιολόγησης μέσω ξεχωριστών ερωτηματολογίων τελικά ενσωματώθηκαν σε μια.

Προτεραιότητα: Κουλτούρα σχολείου

Στόχος: Βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ σχολείου, γονέων και μαθητών με τη χρήση εργαλείων Τ.Π.Ε.

Δράση: Βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ Σχολείου και Γονέων: (1) Παρατηρήθηκε ότι πολλές φορές οι ανακοινώσεις (σε μορφή φυλλαδίου) δεν κατέληγαν στους γονείς με αποτέλεσμα να δημιουργούνται μικροπροβλήματα. Προσπάθεια αντιμετώπισης με τη χρησιμοποίηση συστήματος αποστολής ηλεκτρονικών SMS, για άμεση επικοινωνία διεύθυνσης του Σχολείου με τους γονείς. (2) Χρήση εφαρμογής

Viber για δημιουργία ομάδας μεταξύ των εκπαιδευτικών των τάξεων και των γονέων. (3) Χρήση εφαρμογής ClassDojo ώστε οι γονείς να έχουν ενεργότερη εμπλοκή στην καθημερινή πορεία των μικρών μαθητών στο σχολείο και να αυξηθεί η επικοινωνία εκπαιδευτικού και γονέων.

Δείκτες επιτυχίας: • Να γίνει πιο συχνή η επικοινωνία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς • Η επικοινωνία να είναι πιο άμεση και αποτελεσματική • Να υπάρχει πιο άμεση ανταπόκριση από τους γονείς στις προγραμματισμένες δραστηριότητες του σχολείου, γεγονός που συντείνει σε πιο εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μας μονάδας • Οι γονείς να έχουν ενεργότερη εμπλοκή στην καθημερινή πορεία των μικρών μαθητών στο σχολείο.

Διαδικασίες αξιολόγησης: Ερωτηματολόγια προς τους γονείς τα οποία να αξιολογούν τα διάφορα συστήματα επικοινωνίας. Για κάθε εφαρμογή θα δοθεί ξεχωριστό ερωτηματολόγιο και θα γίνει ξεχωριστή ανάλυση των αποτελεσμάτων. Κάθε ερωτηματολόγιο θα αξιολογεί κατά πόσο θεωρούν (οι γονείς) χρήσιμη τη συγκεκριμένη εφαρμογή, κατά πόσο θεωρούν ότι τους εμπλέκει περισσότερο στη μαθησιακή διαδικασία (όπου αυτού ισχύει), το ποσοστό συμμετοχής (δηλαδή πόσοι γονείς κατέβασαν την εφαρμογή και πόσοι την χρησιμοποιούν).

Στο πιο κάτω παράδειγμα αρχικά είχαν καταγραφεί δύο ξεχωριστές δράσεις: η μία αφορούσε την καταγραφή αναγκών επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του σχολείου και η άλλη την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι δύο δράσεις ήταν άμεσα συνδεδεμένες με την επιμόρφωση να γίνεται στη βάση των αναγκών που καταγράφηκαν. Με την ενοποίηση των δύο η δράση έγινε περισσότερο ουσιαστική από μια απλή καταγραφή των αναγκών και έγινε πιο εύκολη και ξεκάθαρη η καταγραφή δεικτών επιτυχίας και διαδικασιών αξιολόγησης. Πιο κάτω φαίνεται η δράση ενοποιημένη.

Προτεραιότητα: Επαγγελματική Ανάπτυξη

Στόχος: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων και επιμορφώσεων της περσινής χρονιάς (αναστοχασμός). Εντοπισμός αναγκών των δασκάλων σε επιμόρφωση και επιμορφώσεις.

Δράση: (1) Αναστοχασμός δράσεων και επιμόρφωσης προηγούμενης σχολικής χρονιάς (2) Εντοπισμός και καταγραφή αναγκών διδακτικού προσωπικού για επιμόρφωση (3) Κατάρτισμος καταλόγου με όλες τις ανάγκες των εκπαιδευτικών (4) Επιμορφώσεις σε συνεδρίες προσωπικού και με peer coaching.

Δείκτες επιτυχίας: • Να εντοπιστούν ανάγκες των εκπαιδευτικών σε επιμόρφωση • Να καταρτιστεί κατάλογος με τις ανάγκες • Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου να επιμορφωθούν σε θέματα που θα τους βοηθήσουν να ενσωματώσουν πιο αποτελεσματικά τις ΤΠΕ στη διδασκαλία • Οι επιμορφώσεις να έχουν άμεση σχέση με τον στόχο υπό έμφαση του σχολείου για καλλιέργεια των κομβικών δεξιοτήτων.

Διαδικασίες αξιολόγησης: Αποτελέσματα έρευνας, κατάλογος με ανάγκες. Προγραμματισμός επιμορφώσεων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας προσωπικού. Συμπλήρωση εντύπων για peer coaching.

Έλεγχος προόδου

Με την ολοκλήρωση αυτού του σταδίου, το σχολείο θα πρέπει να έχει:

- καταγράψει τις προτεραιότητες της σχολικής μονάδας στο *Σχέδιο δράσης*.
- καθορίσει στόχους και δραστηριότητες για κάθε προτεραιότητα.
- διασφαλίσει ότι το *Σχέδιο δράσης* για τις Τ.Π.Ε. έχει υπογραφεί από τη διοίκηση του σχολείου.
- ολοκληρώσει την ανάπτυξη του *Σχεδίου δράσης*.

ΒΗΜΑ 4: Υλοποίηση και παρακολούθηση του Σχεδίου δράσης

Εφόσον ολοκληρωθεί η καταγραφή του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. και φέρει την υπογραφή του Διευθυντή της σχολικής μονάδας, τότε το σχολείο είναι έτοιμο να το εφαρμόσει. Η επιτυχής υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης* αλλά και η συνεχής παρακολούθηση της προόδου του, απαιτεί συλλογική προσπάθεια και την εμπλοκή όλης της σχολικής κοινότητας, με το κάθε μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού να έχει τον δικό του ρόλο να διαδραματίσει.

Η παρακολούθηση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της κάθε δράσης ξεχωριστά, θα δώσει στους εμπλεκόμενους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να γνωρίζουν την πρόοδο που έχουν κάνει στη βάση των σκοπών, στόχων και δεικτών επιτυχίας που έχουν θέσει. Με αυτόν τον τρόπο, σε συνδυασμό με την αξιολόγηση που θα ακολουθήσει, θα μπορούν να εντοπίσουν τυχόν ελλείψεις ή προβλήματα και να προβούν έγκαιρα σε διορθωτικές ενέργειες, όπου και όπως απαιτείται. Τονίζεται ότι σκοπός της διαδικασίας παρακολούθησης είναι να κρατήσει το *Σχέδιο δράσης* στη σωστή τροχιά, να επιτρέψει βελτιωτικές αλλαγές όπου χρειάζεται και να εξασφαλίσει την επιτυχή ολοκλήρωσή του.

Για τον σκοπό αυτόν, κατά τη διάρκεια της ετοιμασίας του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε., απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στην καταγραφή απλών και πρακτικών μηχανισμών και διαδικασιών παρακολούθησης για κάθε δράση. Μέσα από το *Σχέδιο δράσης* πρέπει να φαίνεται ξεκάθαρα ποιος δίνει αναφορά, σε ποιον και πόσο συχνά.

Καίριο ρόλο στη διευκόλυνση της επιτυχούς υλοποίησης του *Σχεδίου δράσης* έχουν ο Διευθυντής του σχολείου, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες*, η *Συντονιστική ομάδα* αλλά και όλο το προσωπικό του σχολείου.

Διευθυντής του σχολείου

Η ηγεσία του σχολείου αποτελεί παράγοντα-κλειδί για την επιτυχή εφαρμογή του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. Ο Διευθυντής κατευθύνει την πορεία υλοποίησης:

- υποστηρίζοντας τον ρόλο των *Εκπαιδευτικών πυρήνων* και της *Συντονιστικής ομάδας*
- εξασφαλίζοντας ότι όλα τα μέλη του προσωπικού έχουν ένα αντίγραφο του σχεδίου και ότι οι ρόλοι τους έχουν κατανοηθεί πλήρως. Ο Διευθυντής θα πρέπει να διασφαλίσει ότι όλα τα μέλη του προσωπικού έχουν λάβει γνώση του *Σχεδίου δράσης* και έχουν την απαραίτητη βοήθεια, όπου και όταν χρειάζεται, για την υλοποίησή του
- παρακολουθώντας την πρόοδο του *Σχεδίου δράσης*, ζητώντας παράλληλα τη συμβουλή των μελών του προσωπικού του σχολείου σε τακτά διαστήματα, τόσο επίσημα όσο και ανεπίσημα
- διευκολύνοντας την αξιολόγηση του *Σχεδίου δράσης* σε τριμηνιαία βάση.
- εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή και την υποστήριξη του Συνδέσμου Γονέων και άλλων τοπικών φορέων.
- διασφαλίζοντας ότι καλύπτονται οι στόχοι υπό τη γενική στρατηγική του σχολείου.

Εκπαιδευτικοί πυρήνες

Οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία υλοποίησης του *Σχεδίου δράσης*, με τρόπο ώστε να εξασφαλίσουν ότι το σχέδιο ανήκει στους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και τους μαθητές. Πέρα από την ευθύνη που έχουν οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* για τη συνολική εποπτεία και παρακολούθηση του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε., για να διασφαλίσουν ότι το σχέδιο θα εφαρμοστεί με επιτυχία, χρειάζεται να συνεισφέρουν στις πιο κάτω περιοχές:

1. Υποστήριξη διδακτικού προσωπικού
2. Επαγγελματική μάθηση
3. Υλικοτεχνική υποδομή.

Οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* θα έχουν τη συνεχή στήριξη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του υποστηρικτή που θα έχει το κάθε σχολείο. Η υποστήριξη αυτή θα προσφέρεται μέσα από επισκέψεις στη σχολική μονάδα αλλά και μέσα από συχνή επικοινωνία διαδικτυακά. Παράλληλα, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* θα έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν και να έχουν προτεραιότητα σε επιμορφωτικές δράσεις που προσφέρει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε θέματα Τ.Π.Ε. για τη δική τους επαγγελματική μάθηση και ανάπτυξη.

1. Υποστήριξη διδακτικού προσωπικού

Η παροχή υποστήριξης προς τους εκπαιδευτικούς, τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο, είναι ένα σημαντικό μέρος της διαδικασίας εφαρμογής του *Σχεδίου δράσης*. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του *Σχεδίου δράσης*, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* θα πρέπει να εξετάσουν τρόπους με τους οποίους μπορούν να βοηθήσουν το διδακτικό προσωπικό. Αυτοί θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν:

- συζήτηση για θέματα Τ.Π.Ε. σε τακτά διαστήματα, τόσο επίσημα κατά τη διάρκεια της συνεδρίας προσωπικού ή την ώρα συντονισμού όσο και ανεπίσημα με μεμονωμένα μέλη του προσωπικού.
- διευθέτηση συνδιδασκαλιών ή παρακολουθήσεων μαθημάτων από εκπαιδευτικούς με περισσότερη αυτοπεποίθηση ή/και δεξιότητες ενσωμάτωσης Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία.
- ανταλλαγή ιδεών, εκπαιδευτικού υλικού ή/και προσεγγίσεων διαχείρισης της τάξης εκεί όπου αποδεικνύονται ότι έχουν θετικά αποτελέσματα για μεμονωμένους εκπαιδευτικούς, με άλλα μέλη του προσωπικού.
- ανταλλαγή σχεδίων μαθημάτων, υποδείξεων ή συμβουλών ανάμεσα σε όλα τα μέλη του προσωπικού στο σχολικό δίκτυο.

2. Επαγγελματική μάθηση

Με τη συνεχή και ραγδαία ανάπτυξη των Τ.Π.Ε., κρίνεται επιτακτική η προσαρμογή της επαγγελματικής μάθησης και κατάρτισης του εκπαιδευτικού προσωπικού στις σύγχρονες απαιτήσεις και εξελίξεις της νέας αυτής πραγματικότητας. Κατ' επέκταση, είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται ότι οι συνεχιζόμενες ανάγκες επαγγελματικής εξέλιξης του προσωπικού επανεξετάζονται τακτικά και ικανοποιούνται. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* μπορούν να:

- προσδιορίσουν τις ανάγκες επαγγελματικής ανάπτυξης των υπόλοιπων συναδέλφων τους, σε ατομικό επίπεδο ή επίπεδο ειδικότητας (για τον σκοπό αυτόν, μπορεί να αξιοποιηθεί το *Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.*).
- κατηγοριοποιήσουν τις ανάγκες που προκύπτουν σε θεματικές ενότητες σε επίπεδο σχολείου.
- ενημερώσουν τους εκπαιδευτικούς για σχετικά προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης, τα οποία μπορεί να προσφέρονται είτε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είτε από άλλους φορείς του ιδιωτικού ή ευρύτερου δημόσιου τομέα.

- οργανώσουν ενδοσχολικές επιμορφώσεις, όπου κρίνεται σκόπιμο, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν την ώρα της συνεδρίας του προσωπικού ή την ώρα συντονισμού ειδικοτήτων ή αδελφών τμημάτων ή ακόμη και σε άλλον εργάσιμο χρόνο, μετά από σχετική διευθέτηση.
- παραπέμψουν σε άρθρα, αναφορές κτλ., σχετικά με τη χρήση των Τ.Π.Ε. στη διαδικασία μάθησης και διδασκαλίας.

3. Υλικοτεχνική υποδομή

Εξίσου σημαντική είναι η διαθεσιμότητα και αξιοποίηση, τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους μαθητές, της υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου για τις Τ.Π.Ε. Για την απρόσκοπτη και σωστή χρήση της υποδομής αυτής, οι *Εκπαιδευτικοί πυρήνες* μπορούν να στηρίξουν και να κατευθύνουν την πορεία υλοποίησης:

- εγγράφου πολιτικής διαδικασιών για επίλυση τεχνικών προβλημάτων.
- οδηγού με απαντήσεις σε συχνά ερωτήματα προς εκπαιδευτικούς και μαθητές.
- «Κέντρου Τεχνικής Βοήθειας» που μπορεί να στελεχώνεται τόσο από εκπαιδευτικούς όσο και από μαθητές.
- συστήματος κρατήσεων / δανεισμού του διαθέσιμου εξοπλισμού και υποδομών.
- εξεύρεσης πόρων που να στοχεύουν στην εξασφάλιση εξοπλισμού Τ.Π.Ε., με βάση το *Σχέδιο δράσης* του σχολείου.

Συντονιστική ομάδα

Η *Συντονιστική ομάδα* έχει ως ρόλο τη διασφάλιση της συμμετοχής όλης της σχολικής μονάδας στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., μέσα από την εκπροσώπηση όλων των εμπλεκόμενων ομάδων. Τα μέλη της *Συντονιστικής ομάδας* υποστηρίζουν και υποστηρίζονται από τη Διεύθυνση του σχολείου και τους *Εκπαιδευτικούς πυρήνες*.

Ο ρόλος της είναι συντονιστικός και καθοδηγητικός. Αναμένεται να έχει συνολική εικόνα για την υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης* και θα μπορεί να δίνει εισηγήσεις για τη συνεχή βελτίωση του έργου που υλοποιείται.

Προσωπικό του σχολείου

Ο ρόλος του προσωπικού του σχολείου είναι, επίσης, πολύ σημαντικός, καθώς οι εκπαιδευτικοί θα κληθούν να εμπλακούν στην υλοποίηση των δράσεων που προγραμματίζονται εντός του *Σχεδίου δράσης*. Κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να συμβάλει στην επιτυχή υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης*:

- λαμβάνοντας γνώση και στηρίζοντας την όλη προσπάθεια.
- ανταλλάζοντας ιδέες και εκπαιδευτικό υλικό με άλλους συναδέλφους.
- εξασφαλίζοντας ότι οι διαθέσιμες Τ.Π.Ε. ενσωματώνονται στις δραστηριότητες των μαθημάτων.
- χρησιμοποιώντας την ιστοσελίδα του Προγράμματος ksep.e-epimorfosi.ac.cy, από την οποία μπορεί να βρει ιδέες και εργαλεία για την επιτυχή ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία.

- εντοπίζοντας και επιδιώκοντας τη συνεχή επαγγελματική επιμόρφωση, με βάση τις προσωπικές του ανάγκες, με τη βοήθεια της *Συντονιστικής ομάδας* για τις Τ.Π.Ε.
- δημιουργώντας ή συμβάλλοντας στη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού, εργαλείων και μαθησιακών σχεδιασμών.
- συμβάλλοντας στις αναφορές προόδου σχετικά με την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων για κάθε δράση, μέσα από παρατήρηση ή/και συλλογή δεδομένων, ακολουθώντας τις διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης που θα έχουν συμφωνηθεί στο *Σχέδιο δράσης*.

Έλεγχος προόδου

Με την ολοκλήρωση αυτού του σταδίου, το σχολείο θα πρέπει να έχει:	
☐	ξεκαθαρίσει τους ρόλους και τις υπευθυνότητες όλων των μελών του προσωπικού, σε σχέση με την υλοποίηση και παρακολούθηση του <i>Σχεδίου δράσης</i> .
☐	αναπτύξει διαδικασίες παρακολούθησης για την πρόοδο του <i>Σχεδίου δράσης</i> .
☐	προβλέψει υποστήριξη προς όλους τους εκπαιδευτικούς, σε συνεχή βάση.
☐	λάβει υπόψη τις ανάγκες του προσωπικού για συνεχή επαγγελματική μάθηση.
☐	αποφασίσει τον τρόπο με τον οποίο θα αξιοποιηθούν οι Τ.Π.Ε. στο σχολείο.

ΒΗΜΑ 5: Αξιολόγηση Σχεδίου δράσης

Η αξιολόγηση είναι το τελικό βήμα στον κύκλο προγραμματισμού και παρέχει τη βάση για τον επόμενο κύκλο προγραμματισμού. Είναι σε αυτό το σημείο που το σχολείο αξιολογεί πόσο καλά έχει επιτύχει τους στόχους που έθεσε στο *Σχέδιο δράσης* και κατά πόσο τα αποτελέσματα ανταποκρίνονται στις αντίστοιχες προτεραιότητες. Στην πραγματικότητα, η διαδικασία της αξιολόγησης απαιτεί συνεχή επανεξέταση και αναστοχασμό μέσα από καλά προσδιορισμένες διαδικασίες παρακολούθησης.

Η αξιολόγηση χρειάζεται να γίνεται σε δύο (2) επίπεδα: σε επίπεδο δράσεων αλλά και σε επίπεδο συνολικής υλοποίησης του Σχεδίου δράσης για τις Τ.Π.Ε.

Αξιολόγηση δράσεων

Στην ανάλυση του *Σχεδίου δράσης* (Μέρος 3 από το έντυπο για το *Σχέδιο δράσης*) γίνεται αναλυτική περιγραφή του τρόπου με τον οποίο θα εργαστεί η σχολική μονάδα, για κάθε δράση ξεχωριστά, ώστε να υλοποιήσει τις προτεραιότητες που έχει θέσει. Στο μέρος αυτό καθορίζονται συγκεκριμένα επιθυμητά αποτελέσματα και δείκτες επιτυχίας, όπως επίσης και διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων. Κατ' επέκταση, ο σχεδιασμός αυτός, αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο στη διαδικασία αξιολόγησης της πορείας της σχολικής μονάδας, σε σχέση με την υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε.

Από την επιτυχή ολοκλήρωση της κάθε μίας δράσης ξεχωριστά, θα εξαρτηθεί και η συνολική επιτυχία του *Σχεδίου δράσης* της σχολικής μονάδας. Επομένως, ο ρόλος όσων εμπλέκονται σε κάθε δράση είναι καθοριστικός, και απαιτεί την εμπλοκή τους στις διαδικασίες αξιολόγησης και ανατροφοδότησης.

Με την ολοκλήρωση της κάθε δράσης και τη συλλογή πληροφοριών (βλ. προηγούμενη ενότητα), χρειάζεται να γίνει αξιολόγηση της όλης δράσης εκ μέρους των εμπλεκόμενων φορέων και με την υποστήριξη της *Συντονιστικής ομάδας* για τις Τ.Π.Ε., όσον αφορά:

- την επιτυχία της συγκεκριμένης δράσης ως προς την επίτευξη των στόχων της δραστηριότητας, στη βάση των δεικτών επιτυχίας που έχουν τεθεί.
- την ανταπόκριση των συναδέλφων και τα σχόλια που δεχτήκατε.
- την ανταπόκριση των μαθητών όπου ισχύει.
- τα σημεία της δραστηριότητας που θα κρατούσατε.
- τα σημεία της δραστηριότητας που θα αλλάζατε.

Για το σκοπό αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί το έντυπο *Αξιολόγηση δράσης*. Το έντυπο αυτό μπορείτε να το βρείτε στο «Παράρτημα» ενώ παράλληλα υπάρχει και σε ψηφιακή μορφή στην ιστοσελίδα του Προγράμματος (ksep.e-epimorfosi.ac.cy/guide/entypa).

Αξιολόγηση Σχεδίου δράσης για τις Τ.Π.Ε.

Τον συντονιστικό ρόλο της αξιολόγησης του *Σχεδίου δράσης* έχει η *Συντονιστική ομάδα* για τις Τ.Π.Ε. Στο Βήμα 1 της διαδικασίας σχεδιασμού, το σχολείο είχε προχωρήσει σε μια αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της σχολικής μονάδας, μέσα από το *Εργαλείο διάγνωσης* για τις Τ.Π.Ε. και το *Πλαίσιο αναφοράς* για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., ώστε να διαπιστώσει σε ποιο

επίπεδο βρίσκεται σε σχέση με τις Τ.Π.Ε. Τα αποτελέσματα της πιο πάνω διαδικασίας αποτελούν το σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση της προόδου που έχει επιτευχθεί στο τέλος του κύκλου προγραμματισμού.

Πιο κάτω παρατίθενται μερικές ενδεικτικές ερωτήσεις που μπορούν να βοηθήσουν τη Συντονιστική ομάδα να διαπιστώσει αν το σχολείο οδεύει προς τη σωστή κατεύθυνση, εκπληρώνοντας τις προτεραιότητες που έχει θέσει, σύμφωνα με το όραμα για τις Τ.Π.Ε. που έχει καταγράψει. Οι ερωτήσεις αυτές είναι χωρισμένες σε τομείς, στη βάση του Πλαισίου Αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.

Διοίκηση και ηγεσία

- Με ποιον τρόπο η σχολική ηγεσία διευθύνει και διαχειρίζεται τη διαδικασία υλοποίησης;
- Η σχολική ηγεσία στηρίζει ενεργά τους εκπαιδευτικούς στην προσπάθεια ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στην καθημερινή τους πρακτική;
- Το όραμα του σχολείου, όπως έχει καταγραφεί, δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές για το Σχέδιο δράσης;
- Το Σχέδιο δράσης που αναπτύχθηκε ήταν ένα χρήσιμο εργαλείο για την αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα για τη σχολική χρονιά;
- Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού πυρήνα και της Συντονιστικής ομάδας για τις Τ.Π.Ε. ήταν σημαντικός για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία; Με ποιον τρόπο;

Διαδικασία Διδασκαλίας και Μάθησης

- Οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν υπόψη το Σχέδιο δράσης κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού των μαθημάτων τους;
- Οι δράσεις, όπως αναλύονται εντός του Σχεδίου δράσης βοηθούν τους εκπαιδευτικούς στο να ενσωματώσουν δραστηριότητες Τ.Π.Ε. στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης;
- Με ποιον τρόπο οι εκπαιδευτικοί διαπιστώνουν την πρόοδο υλοποίησης δράσεων στις τάξεις τους;
- Οι μαθητές αισθάνονται ότι η εφαρμογή και υλοποίηση δράσεων έχει αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν;

Επαγγελματική Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών

- Ποιες πρόνοιες έχουν ληφθεί εντός του σχολείου, για να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να εμπλέκονται σε μια συνεχή διαδικασία ανταλλαγής γνώσεων, εμπειριών και δραστηριοτήτων συνεργασίας σε σχέση με τις Τ.Π.Ε.;
- Το σχολείο διοργάνωσε ή παρείχε διευκολύνσεις για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών;
- Από ποια σεμινάρια ή προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης είχε επωφεληθεί το διδακτικό προσωπικό;

Κουλτούρα Σχολείου

- Έχει αναπτυχθεί η απαραίτητη κουλτούρα στη σχολική μονάδα για την αξιοποίηση καινοτόμων προσεγγίσεων μάθησης με την υποστήριξη των ψηφιακών τεχνολογιών;

- Οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν, αναπτύσσουν και μοιράζονται εκπαιδευτικό περιεχόμενο για την αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση;
- Οι εκπαιδευτικοί εμπλέκονται σε διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης και αναστοχασμού για την επιτυχία της διδακτικής πρακτικής τους;
- Το σχολείο χρησιμοποίησε τις Τ.Π.Ε. για καλύτερη επικοινωνία με τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα;
- Το σχολείο ενίσχυσε και προώθησε την παρουσία του στο διαδίκτυο;
- Το σχολείο αναδεικνύει τις εργασίες των μαθητών σε ψηφιακή μορφή, π.χ. μέσω της σχολικής ιστοσελίδας;
- Το σχολείο προχώρησε στην εισαγωγή και χρήση ενός διαδικτυακού μαθησιακού περιβάλλοντος;
- Η πολιτική ορθής χρήσης των Τ.Π.Ε. είναι προτεραιότητα τόσο εντός όσο εκτός της σχολικής τάξης;

Υποδομές και εξοπλισμός

- Ποιον νέο εξοπλισμό Τ.Π.Ε. έχει εξασφαλίσει το σχολείο;
- Είναι επαρκής η τεχνολογική υποδομή και ο εξοπλισμός που έχει το σχολείο; Ποιες διευθετήσεις έχουν γίνει για διασφάλιση της πρόσβασης;
- Είναι επαρκής η τεχνική υποστήριξη που παρέχεται για τον εν λόγω εξοπλισμό; Ποιες διευθετήσεις έχουν γίνει;
- Ποιες ψηφιακές πηγές και περιεχόμενο χρησιμοποιεί το σχολείο; Παρέχει ευκαιρίες και δυνατότητες αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. στη μαθησιακή διαδικασία;

Ανατροφοδότηση

Όπως σε όλα τα πεδία του σχολικού προγραμματισμού, η ανατροφοδότηση και τα αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία αποτελούν ζωτικής σημασίας συστατικά κάθε διαδικασίας αξιολόγησης. Επομένως, είναι πολύ σημαντικό να αξιολογήσουμε κατά πόσο οι αλλαγές που έχουν επέλθει μετά την εφαρμογή και υλοποίηση του *Σχεδίου δράσης* για τις Τ.Π.Ε. έχουν ενισχύσει τη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης στο σχολείο.

Πιο κάτω παραθέτουμε μερικές ενδεικτικές παραμέτρους που μπορούν να ληφθούν υπόψη για τη λήψη ανατροφοδότησης σχετικά με τα θέματα Τ.Π.Ε. στο σχολείο:

- Υπάρχει ανατροφοδότηση σε επίπεδο αξιολόγησης της σχολικής μονάδας, π.χ. από τον Επιθεωρητή του σχολείου (ή από Κλιμάκιο Επιθεωρητών);
- Υπάρχει ανατροφοδότηση από το προσωπικό του σχολείου (εκπαιδευτικούς, διευθυντική ομάδα, υποστηρικτές, συμβούλους, άλλους);
- Ποια η γνώμη των γονέων; Υπάρχει ανατροφοδότηση κατά τις συναντήσεις γονέων με τους εκπαιδευτικούς, είτε επίσημα είτε ανεπίσημα;
- Ποια ανατροφοδότηση έχει δώσει η οικεία Σχολική Εφορεία;
- Υπάρχει ανατροφοδότηση από τους μαθητές για την επίδραση του *Σχεδίου δράσης*;

Η Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε. θα πρέπει να λάβει υπόψη της το σύνολο της ανατροφοδότησης από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για το υφιστάμενο Σχέδιο δράσης και να το χρησιμοποιήσει αναλόγως στη μελλοντική του αναθεώρηση.

Έλεγχος προόδου

Με την ολοκλήρωση αυτού του σταδίου, το σχολείο θα πρέπει να έχει:

☐	καθορίσει διαδικασίες αξιολόγησης.
☐	επιζητήσει ανατροφοδότηση από το σύνολο των εμπλεκόμενων ομάδων για την επίδραση του Σχεδίου δράσης.
☐	ξεκινήσει την ενδιάμεση αξιολόγηση του Σχεδίου δράσης.
☐	χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα από την αξιολόγηση, για να τροφοδοτήσει τον επόμενο κύκλο σχεδιασμού.

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Κριτήρια συμμετοχής

Για την τρέχουσα σχολική χρονιά θα επιλεγούν μέχρι και 15 σχολεία για συμμετοχή στο Πρόγραμμα βάσει των αιτήσεων που θα υποβληθούν. Σημειώνεται ότι φέτος, προτεραιότητα για συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες» θα έχουν τα σχολεία που θα αιτηθούν για να συμμετάσχουν ταυτόχρονα και σε ένα από τα άλλα δύο Προγράμματα του Π.Ι. «Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο» και «Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο».

Οι Διευθυντές/τριες των σχολικών μονάδων που θα ενδιαφερθούν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα, θα πρέπει να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους ηλεκτρονικά, μέσω του διαδικτυακού περιβάλλοντος εγγραφών του Π.Ι., στη διεύθυνση <http://www.pi-egggrafes.ac.cy> (κάτω από την κατηγορία Εξειδικευμένα σεμινάρια - Πρόγραμμα Καινοτόμων Σχολείων και Εκπαιδευτικών Πυρήνων για τις Τ.Π.Ε.), μέχρι και την Πέμπτη, 21 Σεπτεμβρίου 2017. Η δήλωση συμμετοχής της σχολικής μονάδας θα πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία που αφορούν στην περιγραφή του σχολείου, τις προσδοκίες της σχολικής μονάδας από τη συμμετοχή της στο Πρόγραμμα και στοιχεία των εκπαιδευτικών πυρήνων.

Στα σχολεία που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα, θα παραχωρηθεί χρηματικό ποσό €200, για κάλυψη σχετικών εξόδων. Σε περίπτωση που ένα σχολείο συμμετέχει σε περισσότερα από ένα προγράμματα, το κονδύλι που θα δικαιούται, θα ανέρχεται συνολικά στα €200 για ένα πρόγραμμα, στα €350 για δύο προγράμματα και στα €500 για τρία προγράμματα. Το ποσό αναμένεται να αποσταλεί στα σχολεία (μέσω των οικείων σχολικών εφορειών), εφόσον θα έχουν διαμορφώσει το (τελικό) σχέδιο δράσης.

Κατά τη διάρκεια της τελικής ημερίδας, όλα τα σχολεία που θα συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα, θα κληθούν να παρουσιάσουν τις δράσεις τους μέσω έκθεσης αφίσας ή σύντομης παρουσίασης.

Πληροφορίες για την επιτυχή καταχώρηση των ηλεκτρονικών δηλώσεων

Η αίτηση συμμετοχής για το Πρόγραμμα υποβάλλεται από τον/τη Διευθυντή/ντρια του σχολείου, ως ακολούθως:

1. Εγγραφή του/της Διευθυντή/ντριας (το σχολείο του οποίου ενδιαφέρεται να συμμετάσχει στο Πρόγραμμα) ως χρήστη του διαδικτυακού περιβάλλοντος <http://www.pi-egggrafes.ac.cy> ή επικαιροποίηση των προσωπικών στοιχείων, καταχωρώντας τα ατομικά του/της στοιχεία.
2. Υποβολή αίτησης στο Πρόγραμμα: Για την ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής οι Διευθυντές/ντριες θα χρησιμοποιήσουν τον κωδικό παραγγελίας των βιβλίων του σχολείου τους.
3. Επιλογή των εκπαιδευτικών του Σχολείου που θα εμπλακούν στο Πρόγραμμα: Σημειώνεται ότι οι εκπαιδευτικοί που θα συμμετάσχουν, είναι απαραίτητο να έχουν ήδη κάνει και οι ίδιοι εγγραφή στο σύστημα ως χρήστες και να επικαιροποιήσουν τα προσωπικά τους στοιχεία (δηλώνοντας το σχολείο στο οποίο υπηρετούν κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά). Σε αντίθετη περίπτωση δεν θα εμφανίζονται στη λίστα με το προσωπικό του σχολείου, για να μπορεί να τους επιλέξει ο Διευθυντής για εμπλοκή στο Πρόγραμμα.

Σημειώνετε ότι δεν υπάρχει μέγιστος αριθμός Εκπαιδευτικών πυρήνων για κάθε σχολική μονάδα. Χρειάζεται όμως να ληφθεί υπόψη η ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας, στη βάση των υποχρεώσεων που θα έχουν οι Εκπαιδευτικοί πυρήνες κατά τη διάρκεια του Προγράμματος (βλέπε Πιστοποίηση).

Πιστοποίηση Καινοτόμου σχολείου

Για να πιστοποιηθεί ένα σχολείο ως «Καινοτόμο σχολείο για την ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας» θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του, όπως αυτά αναφέρονται πιο κάτω.

Οργάνωση και συντονισμός:

- Συμμετοχή του Διευθυντή ή/και του Εκπαιδευτικού πυρήνα στην εναρκτήρια ενημερωτική συνάντηση του Προγράμματος.
- Καθορισμός ομάδας εκπαιδευτικών του σχολείου, οι οποίοι θα αποτελούν τη Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε. Στην ομάδα αυτή είναι σημαντικό να συμμετέχουν μέλη που έχουν τις ικανότητες αλλά και την προθυμία να συμβάλουν στο Πρόγραμμα.
- Παρουσίαση του Προγράμματος από τον Εκπαιδευτικό πυρήνα, στο σύλλογο του σχολείου, με την έναρξη του Προγράμματος. Στην παρουσίαση αυτή είναι καλό να γίνει συζήτηση για το Σχέδιο δράσης της σχολικής μονάδας.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου αυτοαξιολόγησης SELFIE από το Διευθυντή, τους Εκπαιδευτικούς και ομάδας μαθητών του σχολείου.
- Τακτική ενημέρωση του Διευθυντή του σχολείου από τον Εκπαιδευτικό πυρήνα και τη Συντονιστική ομάδα για τη διαμόρφωση και εξέλιξη του Προγράμματος.
- Διευθέτηση συναντήσεων μεταξύ της διεύθυνσης του σχολείου και του Εκπαιδευτικού πυρήνα με τον υπεύθυνο Υποστηρικτή Λειτουργό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Χρήση και αξιοποίηση της ιστοσελίδας του Προγράμματος καθώς και του αποθετηρίου εκπαιδευτικού περιεχομένου χρηστών «Φωτόδεντρο Κύπρου».
- Συμμετοχή στην τελική ημερίδα των Προγραμμάτων του Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας για τις Τ.Π.Ε.
- Συμμετοχή στην παρακολούθηση του Προγράμματος μέσα από ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις (στην έναρξη και λήξη του Προγράμματος).

Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.:

- Ολοκλήρωση όλων των βημάτων που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση του Σχεδίου δράσης, όπως αυτά περιγράφονται αναλυτικά στον Οδηγό του Προγράμματος στην Ενότητα "Σχέδιο δράσης". Με την ολοκλήρωση κάθε βήματος, χρειάζεται να γίνεται έλεγχος σύμφωνα με τα σημεία που αναφέρονται στο μέρος «Έλεγχος προόδου», στο τέλος κάθε ενότητας του Μέρους Β'.
- Υποβολή και αναθεώρηση Σχεδίου δράσης καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς μέσα από το Ταμπλό χρήστη στη διαδικτυακή πλατφόρμα του Προγράμματος.
- Αποτύπωση του επιπέδου ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα βάσει του Πλαισίου αναφοράς ή/και μέσα από την αναφορά που θα σταλεί στο σχολείο με τα συγκεντρωτικά δεδομένα των απαντήσεων όλων των συμμετεχόντων από το εργαλείο SELFIE. Με αυτά τα στοιχεία, η σχολική μονάδα θα αποκτήσει μια συνολική εικόνα για τις υφιστάμενες δυνατότητες ή ελλείψεις σε σχέση με το επίπεδο ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. και θα καθορίσει τις ανάγκες και προτεραιότητές της.

- Αναλυτική καταγραφή δράσεων σχολικής μονάδας στην αρχή της σχολικής χρονιάς σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες που έχει θέσει. Το Σχέδιο δράσης μπορεί να αναθεωρείται καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- Αξιολόγηση δράσεων με την ολοκλήρωσή τους: αναστοχαστικά σχόλια, συμμετέχοντες και τεκμήρια υλοποίησης. Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται άμεσα μετά την ολοκλήρωση της κάθε δράσης ξεχωριστά και όχι στο τέλος της σχολικής χρονιάς!
- Υλοποίηση τουλάχιστο έξι (6) δράσεων. Καλό θα ήταν όπως οι δράσεις αυτές καλύπτουν τουλάχιστο τρεις (3) διαφορετικούς τομείς προτεραιοτήτων. Σε περίπτωση που το σχολείο συμμετέχει σε ένα από τα Προγράμματα "Μικροί εκπαιδευτές για το διαδίκτυο" και "Ασφαλές σχολείο για το διαδίκτυο" τότε ο ελάχιστος αριθμός δράσεων μειώνεται στις πέντε (5), ενώ αν συμμετέχει και στα δύο Προγράμματα τότε ο ελάχιστος αριθμός δράσεων μειώνεται ακόμη περισσότερο στις τέσσερις (4).
- Υλοποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. από αριθμό διαφορετικών εκπαιδευτικών ανάλογα με το μέγεθος της σχολικής μονάδας σύμφωνα με τον πιο κάτω πίνακα. Καλό θα ήταν να εμπλακούν εκπαιδευτικοί από διαφορετικές ειδικότητες και τάξεις. Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. χρειάζεται να συνδέεται με την επίτευξη των διδακτικών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος. Για κάθε δραστηριότητα που υλοποιείται, χρειάζεται να υποβάλλεται ολοκληρωμένη μαθησιακή εισήγηση (εκπαιδευτικό σενάριο/σχέδιο μαθήματος) στην Διαδικτυακή πλατφόρμα του Προγράμματος καθώς και στο αποθετήριο εκπαιδευτικού περιεχομένου χρηστών «Φωτόδεντρο Κύπρου»

Αριθμός εκπαιδευτικών με έδρα το σχολείο	Ελάχιστος αριθμός μαθησιακών δραστηριοτήτων από διαφορετικούς εκπαιδευτικούς
Μέχρι 6	2
7 - 15	4
16 - 20	6
21 και περισσότερους	8

Πιστοποίηση Εκπαιδευτικού πυρήνα

Πιστοποίηση Εκπαιδευτικού πυρήνα

- Για να πιστοποιηθεί ένας εκπαιδευτικός ως «Εκπαιδευτικός πυρήνας για την Ενσωμάτωση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη Σχολική Μονάδα» θα πρέπει να συμβάλει στην ολοκλήρωση του Προγράμματος σύμφωνα με τα καθήκοντα και υποχρεώσεις του, όπως αυτά αναφέρονται πιο κάτω.
- Οργάνωση και συντονισμός:
- Τακτική επικοινωνία με τον υπεύθυνο Υποστηρικτή Λειτουργό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Παρουσίαση του Προγράμματος στο σύλλογο του σχολείου, με την έναρξη του Προγράμματος. Στην παρουσίαση αυτή είναι καλό να γίνει συζήτηση για το Σχέδιο δράσης της σχολικής μονάδας.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου αυτοαξιολόγησης SELFIE.

- Τακτική ενημέρωση του Διευθυντή του σχολείου για τη διαμόρφωση και εξέλιξη του Προγράμματος.
- Διευθέτηση συναντήσεων μεταξύ της διεύθυνσης του σχολείου και του Εκπαιδευτικού πυρήνα με τον υπεύθυνο Υποστηρικτή Λειτουργό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Χρήση και αξιοποίηση της ιστοσελίδας του Προγράμματος καθώς και του αποθετηρίου εκπαιδευτικού περιεχομένου χρηστών «Φωτόδεντρο Κύπρου».
- Συμμετοχή στην τελική ημερίδα των Προγραμμάτων του Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας για τις Τ.Π.Ε.
- Συμμετοχή στην παρακολούθηση του Προγράμματος μέσα από ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις (στην έναρξη και λήξη του Προγράμματος).

Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε. (βλέπε Μέρος Β΄):

- Ενεργός συμμετοχή στο συντονισμό, επίβλεψη αλλά και υλοποίηση όλων των βημάτων που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση του Σχεδίου δράσης, όπως αυτά περιγράφονται αναλυτικά στον Οδηγό του Προγράμματος στην Ενότητα "Σχέδιο δράσης".
- Υποβολή προκαταρκτικού Σχεδίου δράσης στην αρχή της Σχολικής χρονιάς μέσω της Διαδικτυακής πλατφόρμας του Προγράμματος.
- Αναλυτική καταγραφή δράσεων σχολικής μονάδας, μέσω της Διαδικτυακής πλατφόρμας του Προγράμματος. Το Σχέδιο δράσης μπορεί να αναθεωρείται καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.
- Αξιολόγηση δράσεων με την ολοκλήρωσή τους: αναστοχαστικά σχόλια, συμμετέχοντες και τεκμήρια υλοποίησης. Η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται άμεσα μετά την ολοκλήρωση της κάθε δράσης ξεχωριστά και όχι στο τέλος της σχολικής χρονιάς!
- Υλοποίηση μίας τουλάχιστο μαθησιακής δραστηριότητας με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. χρειάζεται να συνδέεται με την επίτευξη των διδακτικών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος. Για κάθε δραστηριότητα που υλοποιείται, χρειάζεται να υποβάλλεται ολοκληρωμένη μαθησιακή εισήγηση (εκπαιδευτικό σενάριο/σχέδιο μαθήματος) στην Διαδικτυακή πλατφόρμα του Προγράμματος καθώς και στο αποθετήριο εκπαιδευτικού περιεχομένου χρηστών «Φωτόδεντρο Κύπρου».

Επιμόρφωση:

- Συμμετοχή Εκπαιδευτικού πυρήνα σε τουλάχιστο τέσσερις (4) επιμορφωτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της τρέχουσας σχολικής χρονιάς. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο θα προσφέρει σειρά από επιμορφωτικές δραστηριότητες στις οποίες οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν να δηλώνουν συμμετοχή. Στον αριθμό αυτό θα ληφθούν υπόψη συμμετοχές των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δραστηριότητες από άλλους φορείς, δεδομένου ότι το περιεχόμενό τους έχει άμεση σχέση με τις Τ.Π.Ε. και μετά από συνεννόηση με τον υπεύθυνο Υποστηρικτή Λειτουργό του Π.Ι.
- Συμμετοχή σε διαδικτυακές συναντήσεις ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, στις οποίες οι ίδιοι εκπαιδευτικοί θα μοιράζονται τις δικές τους εμπειρίες και καλές πρακτικές, μέσα από σύντομες παρουσιάσεις διάρκειας 15-20 λεπτών. Οι συναντήσεις αυτές θα λαμβάνονται υπόψη στον αριθμό επιμορφωτικών δραστηριοτήτων που πρέπει να συμπληρώσει ο Εκπαιδευτικός πυρήνας.
- Προώθηση της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης των άλλων εκπαιδευτικών, μέσα από επιμορφωτικές δράσεις στα σχολεία τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γλωσσάρι όρων

Εκπαιδευτικός πυρήνας: Εκπαιδευτικός που συμμετέχει στο Πρόγραμμα συμβάλλοντας ουσιαστικά σε όλα τα βήματα καταρτισμού και υλοποίησης του Σχεδίου δράσης, αλλά και ως πολλαπλασιαστής εντός της σχολικής του μονάδας για την προώθηση της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης και υποστήριξης των άλλων εκπαιδευτικών. Βλέπε Ενότητα «Εκπαιδευτικοί πυρήνες για την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα», **σ. 14**.

Έντυπο Αξιολόγησης δράσης: Έντυπο το οποίο συμπληρώνεται από τον υπεύθυνο της κάθε δράσης, με την καθοδήγηση της Συντονιστικής ομάδας για τις Τ.Π.Ε.

Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.: Εργαλείο το οποίο έχει ως στόχο να βοηθήσει στην καταγραφή της υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου, των ψηφιακών εκπαιδευτικών πηγών και εργαλείων και των θεμάτων για την επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού σε σχέση με τις Τ.Π.Ε. Βλέπε Ενότητα «Εργαλείο διάγνωσης για τις Τ.Π.Ε.», **σ. 20**.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο / Π.Ι.: Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου είναι ο συντονιστής του Προγράμματος *Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες*.

Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.: Το *Πλαίσιο αναφοράς* για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. έχει ως στόχο να βοηθήσει τη Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε. στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του σχολείου, τον προσδιορισμό των αναγκών σε θέματα Τ.Π.Ε. και τον καθορισμό προτεραιοτήτων για το μέλλον. Βλέπε Ενότητα «Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.», **σ. 21**.

Πρόγραμμα Καινοτόμα σχολεία και Εκπαιδευτικοί πυρήνες: Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ενίσχυση των εκπαιδευτικών για βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, στην υποστήριξη και αναγνώριση των προσπαθειών της σχολικής μονάδας για αποτελεσματική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και στην προώθηση και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Το Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην εμπλοκή της Διεύθυνσης του σχολείου και ομάδας εκπαιδευτικών, με γνώμονα τη δημιουργία κουλτούρας στη σχολική μονάδα για την εισαγωγή καινοτόμων προσεγγίσεων διδασκαλίας και μάθησης με τις Τ.Π.Ε.

Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε.: Η δημιουργία *Συντονιστικής ομάδας* για τις Τ.Π.Ε. προσδοκεί να λειτουργήσει ως το εργαλείο εκείνο που θα ενισχύσει τη σχολική μονάδα ως συλλογικό όργανο και θα εμπλέξει όλους στην εισαγωγή της καινοτομίας που αφορά στην αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών για αποτελεσματική διδασκαλία και μάθηση. Βλέπε Ενότητες «Συντονιστική ομάδα για τις Τ.Π.Ε. στη σχολική μονάδα», **σ. 15** και «Καθορισμός Συντονιστικής ομάδας για τις Τ.Π.Ε.», **σ. 18**.

Σχέδιο δράσης / Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.: Το *Σχέδιο δράσης* περιγράφει μια σειρά από δράσεις που θα υλοποιήσει το σχολείο, με στόχο την προώθηση και βελτίωση της ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στο σύνολο της σχολικής μονάδας. Βλέπε Ενότητα «Τι είναι το Σχέδιο δράσης για τις Τ.Π.Ε.», **σ. 21**.

Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας / Τ.Π.Ε.: Ο όρος *Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας* (Τ.Π.Ε.) χρησιμοποιείται για να περιγράψει όλες τις ψηφιακές τεχνολογίες που βοηθούν στην άντληση πληροφοριών και την επικοινωνία. Ο όρος καλύπτει ένα ευρύ φάσμα, από υπολογιστές και εφαρμογές μέχρι διαδραστικούς πίνακες, κοινωνικά δίκτυα, καθώς επίσης και πηγές ψηφιακού περιεχομένου. Ο όρος συμπεριλαμβάνει, ακόμη, όλες τις μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες. Βλέπε Ενότητα «Τ.Π.Ε. και Εκπαίδευση», **σ. 10**.

Τομέας: Ο όρος *Τομέας* αναφέρεται στο *Πλαίσιο αναφοράς* για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. Το Πλαίσιο αυτό είναι χωρισμένο σε πέντε (5) τομείς: Διοίκηση και ηγεσία, Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών, Διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης, Κουλτούρα σχολείου, Υποδομές και εξοπλισμός. Βλέπε Ενότητα «Πλαίσιο αναφοράς για την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.», **σ. 21**.